

บทที่ 5

ผลการวิจัยและการพิสูจน์สมมติฐาน

บทที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ส่วนที่สองเป็น การพิสูจน์สมมติฐาน

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลส่วนนี้ได้มาจากการตอบแบบสัมภาษณ์และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด โดยแบ่งออกเป็น 3 สายงาน คือ สายงานสอบสวน สายงานสืบสวน และสายงานป้องกันปราบปราม ซึ่งผู้วิจัย ทำการศึกษาแล้วพบว่า ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน สามารถสรุปออกมาให้เห็นในรูปแบบของตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ลำดับที่	อายุ	จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ	ร้อยละ
1.	25 ปี	2 คน	20
2.	28 ปี	1 คน	10
3.	29 ปี	1 คน	10
4.	30 ปี	3 คน	30
5.	32 ปี	1 คน	10
6.	34 ปี	1 คน	10
7.	49 ปี	1 คน	10
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงระดับอายุตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น อายุ 25 ปี มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 20) อายุ 28 ปี มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 10) อายุ 29 ปี มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 10) อายุ 30 ปี มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 30) อายุ 32 ปี มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 10) อายุ 34 ปี มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 10) อายุ 49 ปี มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 10) ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างจะมีอายุอยู่ในช่วงอายุประมาณ 31 ปี

ตารางที่ 3 : แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1.	ม.3 จาก รร.ตชด.	1 คน	10
2.	ม.6 จาก รร.พลตำรวจ	5 คน	50
3.	ปริญญาตรีทั่วไป	1 คน	10
4.	ปริญญาตรี จาก รร.นรต	3 คน	30
	รวม	10 คน	100

หมายเหตุ รร.ตชด หมายถึง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
 รร.พลตำรวจ หมายถึง โรงเรียนตำรวจภูธร
 รร.นรต. หมายถึง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีจำนวน 10 คน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจภูธรหรือเทียบเท่ากับระดับการศึกษาชั้น ม.6 มีจำนวนมากที่สุด (มีจำนวน 5 คน) คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจภูธรแล้วจะได้รับยศเป็น พลจ.ตำรวจ ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี มีจำนวนรองลงมาเป็นลำดับสอง (มีจำนวน 3 คน) คิดเป็นร้อยละ 30 เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจแล้ว จะได้รับยศเป็น ร้อยตำรวจตรี ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยทั่วไป ซึ่งสอบผ่านการเข้ารับราชการเป็นร้อยตำรวจตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหรือเทียบเท่ากับระดับ ม.3 (เมื่อเทียบกับปัจจุบันนี้) มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่ 4 : แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1.	แต่งงานแล้ว อยู่ด้วยกัน	3 คน	30
2.	แต่งงานแล้ว แต่แยกกันอยู่	2 คน	20
3.	โสด	5 คน	50
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ยังเป็นโสด (มีจำนวน 5 คน) คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แต่งงานและอยู่ด้วยกัน(มีจำนวน 3 คน) คิดเป็นร้อยละ 30 สุดท้ายคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แต่งงานแล้วแต่แยกกันอยู่เพราะความจำเป็นเกี่ยวข้องกับอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่มักจะมีการโยกย้ายอยู่เสมอและภรรยา มักมีอาชีพประจำอยู่แล้วจึงไม่สามารถที่จะติดตามไปอยู่ด้วยกันได้ (มีจำนวน 2 คน) คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 5 : แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามยศ

ลำดับที่	ยศ	จำนวน	ร้อยละ
1.	พันตำรวจตรี	1 คน	10
2.	ร้อยตำรวจเอก	1 คน	10
3.	ร้อยตำรวจโท	1 คน	10
4.	ร้อยตำรวจตรี	1 คน	10
5.	นายดาบตำรวจ	1 คน	10
6.	สิบตำรวจโท	3 คน	30
7.	สิบตำรวจตรี	1 คน	10
8.	พลฯ ตำรวจ	1 คน	10
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 5 พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มียศสิบตำรวจโทมีมากที่สุด คือ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ที่เหลือเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มียศ พันตำรวจตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ร้อยตำรวจเอก มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ร้อยตำรวจโท มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ร้อยตำรวจตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 นายดาบตำรวจ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 สิบตำรวจตรี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 พลา ตำรวจ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 โดยแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 4 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน จำนวน 6 คน

ตารางที่ 6 : แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการทำงานอาชีพตำรวจ

ลำดับที่	ระยะเวลาทำงานอาชีพตำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
1.	2 ปี	1 คน	10
2.	3 ปี	1 คน	10
3.	4 ปี	1 คน	10
4.	6 ปี	2 คน	20
5.	9 ปี	2 คน	20
6.	10 ปี	1 คน	10
7.	11 ปี	1 คน	10
8.	31 ปี	1 คน	10
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจนานที่สุด 31 ปี (มีจำนวน 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 11 ปี (มีจำนวน 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 10 ปี (มีจำนวน 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 9 ปี (มีจำนวน 2 คน) คิดเป็นร้อยละ 20 มีระยะเวลาทำงาน 6 ปี (มีจำนวน 2 คน) คิดเป็นร้อยละ 20 มีระยะเวลาทำงาน 6 ปี (มีจำนวน 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 4 ปี (มีจำนวน 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 3 ปี (มีจำนวน 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 10 เฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างจะมีระยะเวลาทำงานในอาชีพตำรวจเป็นระยะเวลาประมาณ 9 ปี

ตารางที่ 7: แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการทำงานอาชีพ
ตำรวจเกี่ยวกับคนต่างด้าว

ลำดับที่	ระยะเวลาทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าว	จำนวน	ร้อยละ
1.	2 ปี	4 คน	40
2.	3 ปี	2 คน	20
3.	6 ปี	1 คน	10
4.	9 ปี	1 คน	10
5.	11 ปี	1 คน	10
6.	31 ปี	1 คน	10
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทำงานเกี่ยวกับคนต่าง
ตัวมากที่สุด 31 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 11 ปี มีจำนวน 1 คน
คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 9 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน
6 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีระยะเวลาทำงาน 3 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ
20 มีระยะเวลาทำงาน 2 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 8 : แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการสื่อสารกับคนต่างด้าว

ลำดับที่	การสื่อสารภาษาพม่า	จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ	ร้อยละ
1.	เข้าใจสามารถเป็นล่ามแปลได้	2 คน	20
2.	เข้าใจเล็กน้อยต้องใช้ล่ามแปล	2 คน	20
3.	ไม่เข้าใจต้องใช้ล่ามแปล	6 คน	60
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างที่สามารถพูดภาษาพม่า
ได้ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาพม่าพอเข้าใจรายละเอียด
เล็กน้อยแต่ต้องใช้ล่ามแปล มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่สามารถ
พูดภาษาพม่าได้เลย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ส่วนที่ 2 : การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” มีสมมติฐานทั้งหมด 9 ข้อ คือ 1. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่นๆ 2.เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้จะประสบกับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่พูดภาษาของคนต่างด้าวไม่ได้ 3.เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาแล้วจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม 4.การประสานงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 5. ผลตอบแทนในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 6.การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายของรัฐบาล กฎระเบียบ และคำสั่ง มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 7.ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 8.ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อคนต่างด้าวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 9.ภูมิประเทศมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ตารางที่ 9 : แสดงสายงาน จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	สายงาน	จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ	ร้อยละ
1.	สอบสวน	4 คน	40
2.	สืบสวน	3 คน	20
3.	ป้องกันปราบปราม	3 คน	30
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็น ว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 แบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนอีก จำนวน 2 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายสืบสวน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 แบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายป้องกันปราบปราม มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 แบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนมี จำนวน 2 คน

สมมติฐานข้อที่ 1 : เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ

ในการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน มีจำนวน 4 คน ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน มีจำนวน 3 คน และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม มีจำนวน 3 คน จากแบบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 คน ได้ความดังนี้

“พ.ต.ต.ชาติชายฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนมานานหลายปี โดยเป็นพนักงานสอบสวน ทำให้ทราบปัญหาโดยเฉพาะเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองเป็นอย่างดี โดยมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะงานสายสอบสวนมีหลายขั้นตอน ตั้งแต่การรับตัวผู้ต้องหา การสอบสวนปากคำ การควบคุมตัว การส่งฟ้องดำเนินคดี ตลอดจนการส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร ในแต่ละขั้นตอนมีระเบียบปฏิบัติยุ่งยากซับซ้อนและจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน จึงก่อให้เกิดปัญหาในแต่ละขั้นตอนได้ง่าย แตกต่างจากสายงานสืบสวนและสายงานป้องกันปราบปราม ที่มักจะประสบปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมเพียงอย่างเดียวและการทำงานก็ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น ๆ เพียงแค่จับกุมนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีเท่านั้น สำหรับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวจึงมีระเบียบปฏิบัติที่ยุ่งยากแตกต่างจากผู้ต้องหาที่เป็นคนไทย พนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบจนกว่าคนต่างด้าวจะพ้นโทษและดำเนินการส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้กับพนักงานสอบสวนมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่มีผู้ต้องหาเป็นคนไทย อีกทั้งปริมาณคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในแต่ละวันก็มีจำนวนมาก จึงทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายในการทำสำนวนการสอบสวน แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เพราะเป็นหน้าที่รับผิดชอบ

“ร.ต.ต.รักษาศิลา” ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน โดยมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดี ผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ อันเนื่องมาจากลักษณะงานของสายงานสอบสวนมีขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานจึงก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานได้ง่าย โดยเฉพาะที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่าปริมาณผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และถูกจับกุมจึงมีจำนวนมากในแต่ละวัน แต่เนื่องจากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่มีระยะเวลาควบคุมตัวผู้ต้องหาเพียง 48 ชั่วโมง ไม่เหมาะสมต่อปริมาณคดีที่มีจำนวนมากในแต่ละวัน ทั้งนี้ยังไม่รวมคดีอาญาประเภทอื่น ๆ ซึ่งเป็นเพิ่มปริมาณงานให้กับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น เนื่องจากจะต้องเร่งรัดในการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาคนต่างด้าวแต่ก็มีข้อจำกัดเกี่ยวกับสำมะเนล ซึ่งไม่มีสำมะเนลประจำอยู่ที่สถานีตำรวจตลอดเวลา ทำให้การสอบสวนปากคำผู้ต้องหาที่มีความล่าช้าส่งผลกระทบต่อเป็นลูกโซ่ไปยังขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ในสายงานสอบสวน ตลอดจนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมล่าช้าไปด้วย และมีโอกาสที่จะถูกร้องเรียนได้ง่าย เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับความเสียหายและเกี่ยวพันกับปัญหาสิทธิมนุษยชนสากล รวมทั้งต้องระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

“ด.ต.รักษไทยา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการคดีของสายสอบสวน ด.ต.รักษไทยา สามารถพูดภาษาพม่าได้ และทำงานอยู่บนสถานีตำรวจจึงมักจะถูกพนักงานสอบสวนหรือเพื่อนร่วมงานขอความช่วยเหลือให้ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลเมื่อเกิดปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ ในสายงานสอบสวนอยู่เสมอ โดยเฉพาะเป็นล่ามแปลในการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาคนต่างด้าว จึงทำให้ ด.ต.รักษไทยา ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นอย่างดี โดยมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะงานของสายงานสอบสวนมีหลายขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนก็มีสภาพปัญหาแตกต่างกันออกไป มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ต้องหาที่เป็นคนต่างด้าวที่ฝูงชนแตกต่างผู้ต้องหาที่เป็นคนไทย จะต้องรับผิดชอบจนกว่าจะส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วเท่านั้น แตกต่างจากสายงานอื่นที่มีขั้นตอนการทำงานที่สั้นและไม่ต้องเกี่ยวข้องกันหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ โอกาสที่จะเกิดปัญหาจึงมีน้อยกว่าสายงานสอบสวน

“ส.ต.ต.นพเกล้าา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น การควบคุมตัวคนต่างด้าวไปส่งอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล การขอรับตัวคนต่างที่ศาลตัดสินให้ส่งตัวกลับหรือคนต่างด้าวที่พ้นโทษแล้วเพื่อควบคุมไว้และดำเนินการนำส่งตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักรไทย อีกทั้งยังเคยทำงานในสายงานป้องกันปราบปรามมาก่อนจึงทราบถึง

ความแตกต่างของสภาพปัญหาของทั้งสองสาขานเป็นอย่างดี โดยมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขานอื่น ๆ เนื่องจากมีขั้นตอนในการปฏิบัติหลายขั้นตอนและจะต้องรับผิดชอบจนกว่าจะส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย อีกทั้งจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จึงทำให้มีโอกาสในการเกิดปัญหากับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ง่าย ปัญหาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขานสอบสวนจึงมีความหลากหลายมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสาขานป้องกันปราบปรามและสาขานสืบสวนที่เพียงแต่มีปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมเท่านั้น

“ร.ต.ท.เชียวชาญา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขานสืบสวน มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขานอื่น ๆ เพราะมีความเข้าใจในลักษณะงานการสอบสวนและรับทราบถึงสภาพปัญหาในสาขานสอบสวนด้วยตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ของอำเภอแม่สอด ที่มีคนต่างด้าวทั้งที่ได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมายพักอาศัยอยู่จำนวนมาก จึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยจะมีอำนาจหน้าที่ในการการป้องกันปราบปรามและจับกุม แต่ไม่มีอำนาจในการสอบสวนนอกจากพนักงานสอบสวนเท่านั้น ปัญหาทุกอย่างจึงมารวมอยู่ที่พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขานสอบสวนเท่านั้น จึงเป็นสาขานที่จะต้องรองรับสภาพปัญหาที่ปลายทาง จนกว่าจะดำเนินการส่งตัวคนต่างด้าวที่หันโทษแล้วออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีหลายขั้นตอนและมีระเบียบปฏิบัติที่ยุ่งยากกว่าคดีทั่วไป อีกทั้งปริมาณคดีที่มีอยู่จำนวนมากจึงทำให้เกิดความยุ่งยากมากขึ้นไปอีก ส่วนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขานสืบสวนหรือสาขานป้องกันปราบปรามนั้นก็จะมีลักษณะที่คล้าย ๆ กัน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในขั้นตอนของการจับกุมเท่านั้น แต่ก็เป็สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นระยะสั้น ไม่ยาวยืดเยื้อหลายขั้นตอนเหมือนกับสาขานสอบสวน

“ส.ต.ท.นพดล” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขานสืบสวน มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขานสืบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขานอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสาขานสืบสวนมีหน้าที่โดยตรงในการจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย การจับกุมจึงเป็นขั้นตอนแรกของการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม สำหรับในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น แตกต่างจากคดีทั่วไปเพราะว่าการจับกุมคนต่างด้าวจำเป็นที่จะต้องทำการซักถามและตรวจสอบหลักฐานการเข้าเมืองเพื่อพบการกระทำผิด แต่ก็มีอุปสรรคในด้านการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันซึ่งมีโอกาสที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสาขานสืบสวนได้รับอันตรายแก่กายได้ง่าย การแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำเป็นที่จะต้องซักถามและตรวจสอบหลักฐานให้เป็นที่น่าชัดเจนก่อนที่จะจับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจะต้องใช้ดุลยพินิจมากกว่าคดีประเภทอื่น ๆ เนื่องจาก

บางครั้งผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีการพัฒนารูปแบบต่างๆ มากขึ้น เช่น ปลอมเป็นพระสงฆ์เดินตุลงค์ไปยังสถานที่ต่างๆ การตรวจสอบจะต้องใช้ความละเอียดอ่อนเพราะอาจมีผลกระทบต่อพุทธศาสนิกชน เป็นต้น อีกทั้งยังง่ายต่อการถูกร้องเรียนจากกลุ่มผลประโยชน์หรืออาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานสืบสวนจึงมีโอกาสเสี่ยงอันตรายและจะต้องเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนในขั้นตอนของการจับกุมได้ง่ายกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานสอบสวนที่เพียงแต่รับไปดำเนินการต่อไปเท่านั้นไม่มีความเสี่ยงอันตรายแก่กายหรือเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนแต่อย่างใด

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์า” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานสืบสวน มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานสืบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสถานอื่น ๆ เนื่องจากมีโอกาสเสี่ยงต่อการถูกทำร้ายร่างกายและเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนในขั้นตอนการจับกุมได้ง่าย เพราะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานสืบสวนจะแต่งกายนอกเครื่องแบบเหมือนประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในขณะปฏิบัติหน้าที่การตรวจสอบและจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งหน้า ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้การชักตามเพื่อพบการกระทำผิดจึงจะแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย มีหลายครั้งที่การสื่อสารไม่เข้าใจกันจึงทำให้คนต่างด้าวดิ้นรนขัดขืนต่อสู้เพื่อไม่ให้ทำการจับกุมตัว แตกต่างกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานสอบสวน ที่ทำงานสบายกว่าไม่จำเป็นที่จะต้องเสี่ยงอันตรายและไม่ต้องประสบกับปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมตัวคนต่างด้าว

“ร.ต.อ.ชาญชัย” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายป้องกันปราบปราม แต่มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสถานอื่น ๆ ถึงแม้ว่า ร.ต.อ.ชาญชัย จะไม่เคยปฏิบัติงานในสถานสอบสวนมาก่อน แต่ก็เคยเรียนรู้ด้านการสอบสวนมาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จึงทำให้ทราบและเข้าใจถึงลักษณะงานของการสอบสวนที่มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น มีระเบียบกำหนดให้ปฏิบัติในคดีแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวพนักงานสอบสวนจะต้องรับผิดชอบจนกว่าผู้ต้องหาจะพ้นโทษและส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย อีกทั้งลักษณะงานมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน จึงมีโอกาที่จะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคได้ ในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน แตกต่างจากสายงานป้องกันปราบปรามและสถานสืบสวนที่มักจะประสบปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมตัวเท่านั้น โอกาสที่จะเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานจึงมีน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานสอบสวน

“ส.ต.ท.นพคุณา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม โดยมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ โดยมีความคิดเห็นคล้าย ๆ กับ ส.ต.ท.นพดล และ ส.ต.ท.นพสิทธิ์า ที่ว่าลักษณะการทำงานในการจับกุมผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีความเสี่ยงอันตรายในการทำงานและมีโอกาสถูกร้องเรียนจากกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายจากการที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าทำการจับกุมผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการหรือกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากการจ้างแรงงานคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะทางการเงินและมีฐานะทางสังคม โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลพวกนี้ก็จะขอคบหาสมาคมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงหรือข้าราชการระดับสูงทั้งในระดับท้องถิ่น จนกระทั่งถึงระดับประเทศ เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงาน ทำให้กลุ่มบุคคลพวกนี้ได้รับความเสียหายโดยตรงและจะรวมตัวกันเพื่อการต่อรอง รวมทั้งขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการใช้อำนาจของผู้ที่เหนือกว่ามาบิบบังคับการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้น้อยจึงทำให้เกิดความท้อแท้ใจและเบื่อหน่ายต่อการทำงาน โอกาสที่จะถูกร้องเรียนจึงมีมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ที่ไม่จำเป็นต้องเสี่ยงอันตรายแก่กาย เสี่ยงต่อการถูกร้องเรียน เสี่ยงต่อกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือมีลักษณะการทำงานที่ยากลำบากเหมือนกับสายงานป้องกันปราบปรามแต่อย่างไร

“พลฯ สมรักษ์า” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายป้องกันปราบปราม มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ โดยมีเหตุผลคล้าย ๆ กับเหตุผลของ ส.ต.ท.นพคุณา ที่ว่าลักษณะการทำงานมีโอกาสที่จะได้รับอันตรายแก่กายและเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนจากกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 3 สายงาน และจากสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน พบว่าแต่ละสายงานจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแตกต่างกันไปตามลักษณะงานของแต่ละสายงาน ซึ่งสายงานสืบสวนและสายงานป้องกันปราบปรามจะมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานคล้าย ๆ กัน โดยมักจะเกิดขึ้นในขั้นตอนของการจับกุม ส่วนสายงานสอบสวนจะมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในหลายขั้นตอน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ จึงขอแยกสภาพปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะของการเกิดสภาพปัญหา คือ สภาพปัญหาและอุปสรรคของสายงานสอบสวน และสภาพปัญหาและอุปสรรคของสายงานสืบสวนและสายงานป้องกันปราบปราม ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหาของสายงานสอบสวนเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

เนื่องจากลักษณะงานของสายสอบสวนมีหลายขั้นตอนจึงขอก้าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการรับตัวผู้ต้องหา

1. การรับตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมนำส่งพร้อมบันทึกการจับกุม (ผู้ต้องหา 1 คน ต่อ 1 บันทึกการจับกุม) พนักงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของบันทึกการจับกุมในแต่ละฉบับที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ ชื่อผู้ต้องหา ฐานความผิดและพฤติการณ์ในการจับกุมแล้ว ปัญหาที่มักจะมีพบเสมอก็คือ เกิดความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับชื่อของผู้ต้องหาคนต่างด้าวที่ปรากฏในบันทึกการจับกุมไม่ต้องตรงกับชื่อของคนต่างด้าวที่ถูกจับกุม ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการฟังสำเนียงภาษาพม่าของเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำบันทึกไม่ชัดเจนแล้วมาสะกดเป็นภาษาไทยไม่ถูกต้อง เมื่อพนักงานสอบสวนตรวจสอบรายชื่อผู้ต้องหาที่ปรากฏอยู่ในบันทึกแล้ว ทำให้คนต่างด้าวไม่เข้าใจว่าเป็นชื่อของตนเองเพราะสำเนียงเปลี่ยนแปลงไปทำให้เปลี่ยนความหมาย โดยเฉพาะคนต่างด้าวบางคนอาจแกล้งทำเป็นไม่เข้าใจว่าเป็นชื่อของตนเอง ในกรณีที่มีคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมจำนวนมากก็ จะเกิดความสับสนและใช้เวลานานกว่าที่จะตรวจสอบความถูกต้องและการแก้ไขเรียบร้อย

2. เนื่องจากคนต่างด้าวไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรที่แสดงว่าตนเองเป็นใคร หลังจากพนักงานสอบสวนรับตัวคนต่างด้าวพร้อมบันทึกการจับกุมและตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนมักที่จะจดจำใบหน้าของคนต่างด้าวแต่ละคนไม่ได้ เนื่องจากมีใบหน้าและการแต่งกายคล้ายกัน เมื่อพนักงานสอบสวนจะนำตัวคนต่างด้าวออกจากห้องควบคุมมาทำการสอบสวนปากคำโดยการเรียกชื่อ ซึ่งคนต่างด้าวอาจจะแกล้งไม่เข้าใจหรืออาจจะไม่เข้าใจจริงๆ หรืออาจจะมีชื่อซ้ำกันจำนวนหลายคน พนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถทำการตรวจสอบได้ว่ารายชื่อที่ปรากฏในบันทึกการจับกุมกับคนต่างด้าวบุคคลนั้นใช่คนเดียวกันหรือไม่ เนื่องจากคนต่างด้าวมีแต่ชื่อ ไม่มีนามสกุล ไม่มีบัตรประจำตัว และมักจะเปลี่ยนชื่อเสมอเพื่อป้องกันการจดจำได้ ทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความสับสนไม่แน่ใจว่าเป็นบุคคลใดกันแน่ชัด ซึ่งถ้าการแจ้งข้อกล่าวหาผิดในชั้นการสอบสวนผิดพลาดหรือนำตัวผู้ต้องหาไปฟ้องต่อศาลผิดข้อกล่าวหาส่งผลถึงบทลงโทษที่แตกต่างกันโดยทันทีก็จะทำให้เกิดปัญหาที่ยุ่งยากในภายหลังได้และการตรวจสอบก็กระทำได้ยาก

3. เนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้และไม่มีล่ามแปลอยู่ด้วยตลอดเวลาทำให้ไม่สามารถซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมนำส่งพนักงานสอบสวนก่อนที่จะลงประจำวันรับเป็นคดีอาญาได้ ปัญหาที่พบก็คือ ในเบื้องต้นพนักงานสอบสวนไม่ได้สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการเข้าเมืองของคนต่างด้าว เนื่องจากเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมน่าจะทำการตรวจสอบมาแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมที่พูดภาษาคนต่างด้าวไม่ได้และ

ทำการจับกุมโดยไม่ผ่านล่ามแปลเพียงแต่ตรวจสอบไม่พบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นก็ทำการจับกุมตัวคนต่างด้าวมาส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ซึ่งในบางครั้งคนต่างด้าวอาจจะมีหลักฐานการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่ไม่ได้นำติดตัวมาด้วยก็ได้ แต่อาจที่จะนำมาแสดงให้ดูภายหลังได้ หรือบางครั้งคนต่างด้าวอาจจะแสดงหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมดูในขั้นตอนของการจับกุมแล้วแต่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนยึดเอาไปเสียเพื่อถ่วงเวลาให้ถูกจับกุมตัวพนักงานสอบสวนสามารถสอบถามคนต่างด้าวเบื้องต้นจนทราบรายละเอียดแน่ชัดก่อนที่จะลงประจำวันรับเป็นคดีอาญาแล้ว ก็จะไม่เกิดปัญหาติดตามภายหลัง

4. ตามกฎหมายหลังจากที่พนักงานสอบสวนรับตัวผู้ต้องหาพร้อมบันทึกการจับกุมแล้วจะต้องนำไปลงประจำวันแจ้งข้อกล่าวหาและควบคุมตัว อีกทั้งจะต้องแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาให้ทราบก่อนคือ

1. สิทธิในการพบหรือปรึกษาทนายได้สองต่อสอง
2. สิทธิในการได้รับการเยี่ยมตามสมควร
3. สิทธิในการได้รับการรักษาโดยเร็วเมื่อเกิดเจ็บป่วย

ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวพนักงานสอบสวนจะแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาให้ทราบในวันหรือการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหา แต่ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาตามกฎหมายไทยให้ทราบได้ทั่วทุกคน อันมีข้อจำกัดด้านการสื่อสาร จึงทำให้คนต่างด้าวไม่ทราบถึงสิทธิของตัวเองอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนสากล อันอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นภายหลังได้ โดยเฉพาะกับหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ได้

ขั้นตอนการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหา

1. พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดกฎหมายไปฟ้องต่อศาลเพื่อให้ลงโทษ แต่เนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่สามารถพูดหรือเขียนภาษาคนต่างด้าวได้ อีกทั้งไม่มีล่ามแปลประจำสถานีตำรวจ จึงทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถจะทำการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาคนต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้การทำงานมีความล่าช้าไม่ทันกับระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดและส่งผลกระทบต่อการทำงานในคดีอื่น ๆ

2. เนื่องจากไม่มีล่ามประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนมักจะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวให้เป็นล่ามแปล ซึ่งเป็นการเบียดบังเวลาการทำงานในหน้าที่รับผิดชอบของผู้อื่น ทำให้พนักงานสอบสวนรู้สึกเกรงใจไม่กล้าที่จะขอความช่วยเหลือมากนัก แต่ด้วยความจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถหาล่ามแปลได้ก็จะขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ ทำให้ล่ามแปลเกิดความเบื่อหน่าย ส่วนพนักงานสอบสวนเกิดความอึดอัดใจในการทำงานที่จะต้องขอร้องผู้อื่นให้ช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

3. เนื่องจากคดีผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง พนักงานสอบสวนมีระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ภายใน 48 ชั่วโมง ในกรณีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนปากคำแล้วส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการ

สอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาลภายในกำหนด ทำให้พนักงานสอบสวนจะต้องเร่งรัดเวลาทำการสอบสวนให้เสร็จภายในกำหนด อีกทั้งจำนวนคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมในแต่ละวันมีจำนวนมากทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องทำงานล่วงเลยเวลาราชการ ซึ่งเป็นการเบียดบังการทำงาน of พนักงานสอบสวนในคดีอื่นที่สำคัญมากกว่า ทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำงาน

4. เนื่องจากผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวมีแต่ชื่อ ไม่มีนามสกุล และไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ประกอบกับไม่มีการจัดเก็บสารบบพิมพ์ลายนิ้วมือทะเบียนประวัติอาชญากร เนื่องจากจำนวนคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมมีจำนวนมากและเป็นการล้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์โดยไม่จำเป็น จึงทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถนำมาตรวจพิมพ์เพิ่มโทษมาใช้ได้ ผู้ต้องหาจึงไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษตามกฎหมายที่จะกระทำความผิดซ้ำ

5. การตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นใดที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง พนักงานสอบสวนไม่มีความรู้ความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นหลักฐานที่จริงหรือไม่ การตรวจสอบจำเป็นต้องส่งไปทำการตรวจพิสูจน์ยังหน่วยงานที่เป็นผู้อนุญาต ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมากกล่าวคือ

5.1 ในกรณีที่ผู้ต้องหานำหนังสือเดินทางประเทศพม่ามาแสดงต่อพนักงานสอบสวนเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการต่อสู้คดี พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องส่งหนังสือเดินทางไปทำการตรวจสอบที่สถานทูตพม่าประจำประเทศไทย กว่าที่ผลการตรวจพิสูจน์จะเสร็จสิ้นก็ใช้ระยะเวลาหลายเดือน ไม่ทันต่อข้อกำหนดระยะเวลาในการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะต้องไปติดต่อรังรัดด้วยตนเองทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในด้านต่าง ๆ และเป็นการเสียเวลาในการทำงาน

5.2 ในกรณีที่คนต่างด้าวนำหลักฐานอื่นมาแสดงแทนหนังสือเดินทางเพื่อยืนยันว่าได้เข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เช่น บัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่น, บัตรประจำตัวผู้พลบหนีเข้าเมืองเพื่อการส่งกลับ, บัตรผู้พักอาศัยบนที่สูง, ใบอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพ และบัตรผ่านแดนชั่วคราวแบบเข้า-เย็น เป็นต้น ซึ่งหลักฐานเอกสารแต่ละชนิดก็ออกมาจากหลายหน่วยงาน พนักงานสอบสวนไม่สามารถทำการตรวจสอบได้ว่าออกให้จริงหรือไม่ จำเป็นที่จะต้องส่งไปทำการตรวจพิสูจน์ บางครั้งหน่วยงานที่ออกหลักฐานก็ไม่สามารถทำการตรวจพิสูจน์ได้ว่าเป็นหลักฐานที่ออกให้จริงหรือไม่ เนื่องจากไม่มีผู้มีความรู้ความชำนาญเช่นกัน อีกทั้งไม่สามารถยืนยันได้ว่าหลักฐานที่ส่งมาตรวจสอบออกไปให้กับผู้ถือดังกล่าว หรือไม่เนื่องจากอาจจะมีการแกะเปลี่ยนรูปถ่ายหรือหลักฐานบางชนิดก็ไม่มีรูปถ่ายติดอยู่ในบัตร มีแต่เพียงชื่อ ก่อให้เกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นอย่างมาก

5.3 ในกรณีที่คนต่างด้าวนำบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยมาใช้โดยเปลี่ยนรูปถ่าย ใช้บัตรที่ออกแทนบัตรประชาชนชั่วคราว (ใบเหลือง) หรือสำเนาทะเบียนบ้านมายืนยันว่าตนเองได้รับการจดทะเบียนเป็นคนไทยแล้ว พนักงานสอบสวนต้องจำเป็นต้องส่งหลักฐานดังกล่าวไปทำการตรวจสอบเช่นกัน ซึ่งอาจมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงทำให้เกิดความล่าช้า

6. มติรัฐมนตรีเกี่ยวกับคนต่างด้ามักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีระเบียบการปฏิบัติกำหนดไว้เป็นขั้นตอน ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน พนักงานสอบสวนจำเป็นต้อง

จะต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาล

7. ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวมีขั้นตอนยุ่งยากแตกต่างจากผู้ตองหาที่เป็นคนไทย ทำให้เพิ่มภาระของพนักงานสอบสวนมากขึ้นและจะต้องรับผิดชอบผู้ตองหาคนต่างด้าว จนกว่าจะดำเนินการส่งออกนอกราชอาณาจักรไปแล้ว

8. การดำเนินคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย พนักงานสอบสวนจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาและระมัดระวังมากกว่าคดีอื่น ๆ เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศได้ หรือขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนสากลได้ง่าย

9. การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อนายจ้างคนไทยหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เสียผลประโยชน์ อาจทำให้พนักงานสอบสวนถูกร้องเรียนได้ง่าย

การควบคุมตัวผู้ตองหา

1. เนื่องจากคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมักจะมีการจับกุมนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีในแต่ละวันมีจำนวนมาก ทำให้ห้องควบคุมมีสภาพแออัดยัดเยียดไม่เพียงพอต่อจำนวนคนต่างด้าวที่ถูกจับกุม ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการแย่งพื้นที่กันในบริเวณห้องควบคุม ห้องน้ำไม่เพียงพอ ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้ง่าย อีกทั้งยังทำให้สุขภาพจิตของผู้ที่อยู่ในห้องควบคุมไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวเสื่อมโทรมลง ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ตองหาถึงแก่ความตายในห้องควบคุมหรือหลบหนีออกจากห้องควบคุม ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ควบคุมดูแลจะต้องรับผิดชอบหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น

2. เมื่อพนักงานสอบสวนมอบตัวผู้ตองหาคนต่างด้าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นสิบเวรหรือยาม ตามระเบียบจะต้องทำการตรวจค้นตัวของผู้ตองหาเพื่อไม่ให้มีสิ่งของผิดกฎหมายหรือสิ่งของต้องห้ามเข้าไปในห้องควบคุม เช่น ยาเสพติด อาวุธ อุปกรณ์ที่นำจะใช้ในการหลบหนี ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเข้มงวดก็เป็นสิ่งของต้องห้ามอีกอย่างหนึ่งเนื่องจากเกรงว่าจะใช้ในการหลบหนีหรือใช้เป็นอุปกรณ์ในการผูกคอตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สิบเวรหรือยามก็จะถอดออกไว้นอกห้องควบคุม แต่เนื่องจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันทำให้คนต่างด้าวไม่ยินยอมให้ยึดสิ่งของต้องห้ามดังกล่าว ทำให้เกิดการขัดแย้งกันขึ้นและอาจทำให้เกิดการทำร้ายร่างกายกันขึ้นได้

3. เนื่องจากเกรงว่าเงินทอง ทรัพย์สินมีค่าที่คนต่างด้าวนำติดมาด้วยก็จะเกิดการสูญหายในระหว่างที่อยู่ในห้องควบคุม เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นสิบเวร ยาม ก็จะแนะนำให้ถอดฝากไว้ โดยจะจัดทำรายการบัญชีสิ่งของที่ฝากไว้ให้ แต่คนต่างด้าวก็เกรงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะยึดเงินของตนเอง จึงมักจะซุกซ่อนนำเข้าไปในห้องควบคุม ซึ่งมักจะเกิดการสูญหายอยู่เสมอและไม่สามารถที่จะติดตามหาคืนได้ เนื่องจากผู้ตองหาที่อยู่ในห้องควบคุมไม่กล้าบอกว่าใครเป็นผู้เอาไปเกรงว่าผู้ที่บอกอาจจะได้รับอันตรายภายหลัง จึงทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นที่จะต้องรับเป็นคดีอาญาอีกคดีหนึ่ง ซึ่งเป็นการสร้างงานให้กับพนักงานสอบสวนเพิ่มมากขึ้นอีก

4. ในกรณีที่คนต่างด้าวฝากเงินหรือทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวร ยาม ก่อนที่จะถูกนำตัวเข้าห้องควบคุมเนื่องจากเกรงว่าจะสูญหาย ก็อาจที่จะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดออกเงินหรือทรัพย์สินมีค่าของคนต่างด้าวไปได้เช่นกัน เนื่องจากเมื่อครบกำหนดควบคุมตัว 48 ชั่วโมง พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมไปฟ้องหรือขอผิดฟ้องฝากขังต่อศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวร ยาม ได้เปลี่ยนผลัดออกไปแล้ว บางครั้งคนต่างด้าวจดจำไม่ได้ว่าเป็นผู้ใด จนกระทั่งคนต่างด้าวถูกศาลพิพากษาคัดสินและถูกส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวก็ไม่สามารถที่จะติดตามทรัพย์สินคืนมาได้ หรือบางกรณีถ้าคนต่างด้าวจำจดได้ว่าฝากทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจคนใด ก็อาจที่จะถูกปฏิเสธจากเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้เนื่องจากไม่มีหลักฐานในการรับฝากหรืออาจจะจลาจลการทรัพย์สินไม่ครบตามจำนวนที่รับฝากจริงและยึดออกทรัพย์สินนั้นไปบางส่วน เมื่อเกิดปัญหาพนักงานสอบสวนก็จะต้องทำการสอบสวนหาสาเหตุที่แท้จริง แต่ก็กระทำได้ยากเนื่องจากขาดพยานหลักฐาน อีกทั้งไม่สามารถที่จะสื่อสารกันเข้าใจการซักถามรายละเอียดแห่งพฤติการณ์คดีที่เกิดขึ้นจึงกระทำได้ยาก

5. การตรวจพบและจับกุมคนต่างด้าวนั้น ส่วนใหญ่จะมีการจับกุมกันเป็นระบบเครือข่าย เนื่องจากคนต่างด้าวมักจะอพยพหรือลักลอบเข้าเมืองมากันเป็นกลุ่มเครือข่าย การนำคนต่างด้าวเข้าห้องควบคุม โดยเฉพาะผู้หญิงก็มักจะมีลูกเล็กๆ ร้องไห้เสียงดังเพื่อขอเข้าไปอยู่ในห้องควบคุมด้วย หรือผู้หญิงบางรายจำเป็นต้องให้นมลูกจึงนำลูกเข้าไปอยู่ในห้องควบคุมด้วย บางรายที่ใช้ลูกเป็นเครื่องมือโดยให้ร้องไห้เสียงดังเพื่อเป็นการเรียกร้องความสงสารหรือทำให้เป็นที่รำคาญเพื่อที่จะให้ปล่อยตัวไป ทำให้เกิดความวุ่นวายและส่งเสียงดังภายในห้องควบคุม สภาพแวดล้อมภายในห้องควบคุมไม่น่าอยู่และทำให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีแก่ผู้ที่ขึ้นไปติดต่อกับการบนสถานีตำรวจ เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6. ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโรคติดต่อร้ายแรง โรคติดต่อบางชนิดได้สูญหายไปจากประเทศไทยนานแล้ว เช่น โรคกาฬหลังแอ่น โรคเท้าช้าง ไข้ทรพิษ โรคไทฟรอยด์ เป็นต้น ซึ่งเชื้อโรคเหล่านี้ยังมีอยู่ในประเทศพม่าและคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอาจเป็นพาหะนำเข้ามาในประเทศไทย บางชนิดสามารถติดต่อได้โดยทางอากาศหายใจ ทำให้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่กล้าเข้าไปใกล้หรือสัมผัสตัวกับคนต่างด้าวเกรงว่าจะได้รับเชื้อโรคติดต่อจากคนต่างด้าวที่เป็นพาหะนำติดตัวมาด้วย

7. คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมายส่วนใหญ่จะมีสุขภาพไม่แข็งแรง อันเนื่องมาจากความขาดงานอดอยาก การเดินทางไกลหลายวัน สภาพแวดล้อมอันโหดร้ายที่ประเทศพม่า เมื่อถูกทำการจับกุมและควบคุมตัวอยู่ในห้องควบคุมที่อยู่กันอย่างแออัด จึงทำให้เกิดการเจ็บป่วยในระหว่างถูกควบคุมตัวได้ง่าย ซึ่งสิทธิของผู้ต้องหาตามกฎหมายไทยเมื่อผู้ต้องหาเกิดการเจ็บป่วยมีสิทธิที่จะได้รับการรักษาโดยเร็ว ปัญหาก็คือ เมื่อพนักงานสอบสวนนำตัวส่งแพทย์ทำการรักษาแล้ว คนต่างด้าวไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาลและไม่มีญาติพี่น้องช่วยเหลือ อีกทั้งยังไม่มีบัตรสุขภาพ พนักงานสอบสวนก็จำเป็นต้องเป็นผู้จ่ายเงินส่วนตัวจ่ายให้ไป เนื่องจากทางราชการหรือทางโรงพยาบาลก็ไม่มียงบประมาณในการรักษาส่วนนี้ ซึ่งถ้าไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาล

ก็อาจจะไม่ได้รับการรักษาหรือไม่ได้รับประทานยา ในทางตรงกันข้ามถ้าพนักงานสอบสวนไม่นำผู้ต้องหาที่เจ็บป่วยส่งแพทย์ทำการรักษา ถ้าผู้ต้องหาถึงแก่ความตายในห้องควบคุมก็เป็นความบกพร่องของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวรหรือยาม

การส่งฟ้องดำเนินคดี

1. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 48 ชั่วโมง จะต้องนำตัวผู้ต้องหาคนต่างตัวพร้อมสำนวนการสอบสวนไปส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล ในทางปฏิบัติก็จะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมเพื่อนำไปส่งพนักงานอัยการ ซึ่งการนำตัวผู้ต้องหาคนต่างตัวออกจากห้องควบคุมนั้น พนักงานสอบสวนก็ไม่ได้กำกับดูแลด้วยตนเอง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมายก็ไม่ได้เป็นผู้ทำการสอบสวน จึงไม่ทราบว่าคุณค่าต่างตัวที่นำออกจากห้องควบคุมนั้นใช่บุคคลเดียวกันกับรายชื่อที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนหรือไม่ เพียงแต่นับตามจำนวนคนให้ครบเท่านั้น เมื่อนำตัวผู้ต้องหาคนต่างตัวไปควบคุมไว้ที่ห้องควบคุมของศาลแล้วก็จะนำสำนวนการสอบสวนไปส่งพนักงานอัยการเพื่อร่างฟ้องต่อศาล ซึ่งพนักงานอัยการก็ไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องเช่นกัน แต่เมื่อศาลเบิกตัวผู้ต้องหาเพื่อพิพากษา ก็อาจจะเกิดการผิดตัวกันได้ง่ายทำให้เกิดความโกลาหล

2. สภาพรถยนต์ที่ใช้ควบคุมผู้ต้องหาคนต่างตัวไปส่งฟ้องต่อศาลนั้น ไม่เหมาะสม กล่าวคือ คนต่างตัวมีจำนวนมากจำเป็นที่จะต้องใช้รถยนต์ขนาดหกล้อขึ้นไปหรือเป็นรถยนต์ที่มีทรงสูงเร็วหรือ ซึ่งจะต้องมีลักษณะแตกต่างจากรถยนต์สายตรวจทั่วไปแต่ทางราชการจัดให้เหมือนกัน ซึ่งไม่มีความเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่อันเป็นการเสี่ยงต่อการหลบหนีระหว่างเดินทาง

3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพนักงานสอบสวนไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเอง แต่ได้มอบหมายให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่แทน บางประการ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในขั้นตอนของการประสานงานกับหน่วยงานพนักงานอัยการ ศาล ราชทัณฑ์ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง การซักถามรายละเอียดจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ที่ได้รับมอบหมายนั้นก็ไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานสอบสวน จึงทำให้การแก้ไขปัญหาเกิดความล่าช้าหรือผิดพลาด

การไต่สวนพิจารณาคดี

1. เนื่องจากปริมาณคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ส่งฟ้องศาลในแต่ละวันมีจำนวนมาก และการไต่สวนพิพากษาจะต้องกระทำต่อหน้าผู้ต้องหาและสาธารณชนอย่างเปิดเผยจึงทำให้การพิพากษาในแต่ละวันล่าช้า ซึ่งพนักงานสอบสวนจำเป็นที่จะต้องทราบคำพิพากษาของศาลว่าพิพากษาตัดสินเช่นใด เพื่อจะได้ประสานขอรับตัวผู้ต้องหาคนต่างตัวกลับเมื่อพ้นโทษแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมายทำงานล่วงเวลาราชการอยู่เสมอ

2. การได้สวนพิพากษาคดีจำเป็นที่จะต้องกระทำต่อหน้าผู้ต้องหาและสาธารณชนอย่างเปิดเผย ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ทางศาลจะมีเจ้าหน้าที่ล่ามแปลประจำศาลทำหน้าที่เป็นล่ามแปล แต่ก็ไม่ใช่เพียงพอเนื่องจากในแต่ละวันมีการได้สวนพิพากษาหลายคดี ทางศาลก็จะแจ้งให้พนักงานสอบสวนนำล่ามไปแปลในชั้นศาลด้วย ซึ่งบางครั้งพนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถติดตามล่ามแปลให้ได้

3. การพิพากษาของศาลในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นมีผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือถ้ามีการพิพากษาลงโทษถึงที่สุดให้จำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ ก็จะทำให้เรือนจำเป็นผู้แบกภาระคนต่างด้าวเอาไว้ทั้ง ๆ ที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่คับแคบและงบประมาณค่าอาหารไม่เพียงพอ ทำให้ศาลไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดได้

การส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร

1. หลังจากที่คนต่างด้าวพ้นโทษแล้วไม่ว่ากรณีใด พนักงานสอบสวนจะต้องมีหน้าที่รับตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวนำส่งตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ในแต่ละวันกว่าศาลจะพิพากษาเสร็จสิ้นก็เป็นเวลาเย็นแล้ว และเจ้าหน้าที่ศาลก็ไม่สามารถคัดสำเนาคำพิพากษาให้ได้ จึงทำให้ไม่สามารถนำคนต่างด้าวส่งตำรวจคนเข้าเมืองได้ภายในวันเดียวกันนั้น จำเป็นที่จะต้องนำกลับไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจ เป็นภาระในเรื่องงบประมาณค่าอาหารและสถานที่ควบคุมไม่เพียงพอ

2. เนื่องจากด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สอดมีห้องควบคุมคับแคบไม่เพียงพอ ประกอบกับจำนวนตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมีจำนวนน้อย เมื่อนำตัวคนต่างด้าวไปส่งยังด่านตรวจคนเข้าเมืองเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมักจะขอร้องให้ทยอยส่งเนื่องจากห้องควบคุมไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องรับตัวคนต่างด้าวไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจและทยอยส่ง ทำให้มีคนต่างด้าวคั่งค้างอยู่ในห้องควบคุมของสถานีตำรวจจำนวนมากเป็นภาระในด้านงบประมาณ

สภาพปัญหาของสายงานสืบสวนและสายงานป้องกันปราบปรามเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามและสายงานสืบสวนประสบกับปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนของการจับกุมเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นแต่ในกรณีที่ผู้ต้องหาคนต่างด้าวให้การปฏิเสธจำเป็นที่จะต้องมีการสืบพยานเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมในชั้นศาล โดยทั้งสองสายงานมีสภาพปัญหาและอุปสรรคคล้ายกันดังต่อไปนี้คือ

1. แม้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนจะแต่งกายนอกเครื่องแบบ ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามจะแต่งกายในเครื่องแบบ แต่ก็มีสภาพปัญหาที่คล้ายกันก็คือ ในขั้นตอนของการตรวจสอบและจับกุมคนต่างด้าวที่มีการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันอาจจะทำให้เกิดการต่อสู้ขัดขืนการจับกุมและเกิดอันตรายขึ้นได้

2. การจับกุมในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแตกต่างจากคดีประเภทอื่น ๆ ที่ผู้ต้องหาเป็นคนไทยหรือตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายก็สามารถทำการจับกุมตัวได้ แต่คดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะต้องทำการซักถามรายละเอียดให้ปรากฏแน่ชัด รวมทั้งการตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ชี้แทนด้วยว่าถูกต้องหรือไม่ การสื่อสารจึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถซักถามรายละเอียดให้ปรากฏได้แน่ชัด จึงไม่มีความมั่นใจในการจับกุมตัว

3. ในขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ชี้แทนหนังสือเดินทางซึ่งมีจำนวนหลายประเภท แต่ไม่มีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการตรวจสอบในขั้นตอนของการจับกุม จึงทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือจับกุมตัวคนต่างด้าว

4. การจัดทำบันทึกการจับกุมและการแจ้งข้อกล่าวหา เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถแจ้งข้อกล่าวหาให้คนต่างด้าวเข้าใจได้ และไม่สามารถซักถามรายละเอียดเพื่อจดลงในบันทึกการจับกุมได้ เนื่องจากไม่มีล่ามแปลขณะทำการจับกุมตัวได้และไม่สามารถตรวจสอบประวัติคนต่างด้าวได้เนื่องจากคนต่างด้าวไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนและไม่มีนามสกุล

5. การจับกุมคนต่างด้าวที่จะเดินทางไปรับจ้างทำงานยังจังหวัดต่าง ๆ นั้น จะกระทำได้ยาก เนื่องจากมีนายหน้าคนไทยคอยให้การช่วยเหลือและมีการทำงานเป็นกระบวนการ รวมทั้งมีข้าราชการบางคนรวมอยู่ด้วย มีการวางแผนเป็นอย่างดี และมีการพัฒนารูปแบบมากขึ้น เช่น ชุกซ่อนอยู่ในรถบรรทุกทุกฝัก ชุกซ่อนอยู่ในที่เก็บกระเป๋ารถโดยสารประจำทาง ชุกซ่อนอยู่ในรถบรรทุกสิ่งของ รสพ. เดินทางโดยทางเครื่องบิน ปลอมเป็นพระเดินตุตงค์ เป็นต้น การตรวจสอบจับกุมจึงต้องใช้เวลาพิจารณา ความรู้ความสามารถเป็นอย่างมาก

6. การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่มักจะอยู่รวมกันเป็นครอบครัว การจับกุมนั้นจำเป็นต้องจับกุมทุกคนในครอบครัวด้วย เนื่องจากเด็กเล็กและคนชราที่จะไม่มีใครคอยเลี้ยงดู เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจึงเกิดความสงสารและไม่อยากจับกุม

7. เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจะหลีกเลี่ยงการจับกุมคนต่างด้าวเนื่องจากคนต่างด้าวมีการแต่งกายสกปรกมีกลิ่นเหม็นเกรงว่าจะเป็นพาหะนำพาเชื้อโรคติดต่อร้ายแรง

8. การจับกุมคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานอยู่ตามโรงงานหรือตามบ้านเรือน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อยากที่จะทำการจับกุม เนื่องจากมักจะถูกนายจ้างคนไทยกล่าวหาว่ากลั่นแกล้งไม่มีความเสมอภาคหรือทำให้ธุรกิจเสียหาย โดยเฉพาะนายจ้างคนไทยส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีฐานะทางการเงินและมักจะรู้จักกับนักการเมือง ข้าราชการระดับสูงทั้งในท้องถิ่นและระดับประเทศ ซึ่งอาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมได้รับความเดือดร้อนภายหลังได้ รวมทั้งมีโอกาสถูกร้องเรียนได้ง่าย

9. การจับกุมคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานอยู่ตามโรงงานหรือตามบ้านเรือนนั้น ตามกฎหมายจำเป็นต้องทำการจับกุมเจ้าของโรงงานหรือเจ้าของบ้านที่ให้ที่พักพิงด้วย ซึ่งส่วนใหญ่

ก็เป็นคนที่รู้จักกันหรือเป็นญาติพี่น้อง เป็นผู้มีฐานะทางการเงิน เป็นที่รู้จักของสังคม ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมเกิดความสำนึกใจไม่อยากที่จะทำการจับกุม

10. ภูมิประเทศชายแดนระหว่างประเทศไทย-พม่า เป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ซึ่งไม่มีแนวอาณาเขตหรือรั้วกั้นที่แน่นอน ทำให้การป้องกันและการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองกระทำได้ยาก

11. เจ้าหน้าที่ฝ่ายประเทศพม่าไม่ให้ความร่วมมือในการป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อีกทั้งเมื่อทำการส่งตัวคนต่างด้าวที่พม่ากลับไปยังประเทศพม่าก็จะถูกเจ้าหน้าที่ของพม่าไม่ต้อนรับและขับไล่ให้กลับเข้ามายังฝั่งประเทศไทยอีกด้วย

12. การที่มีคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอดจำนวนมากนั้น ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ และการบุกรุกป่าสงวนหรือที่สาธารณะประโยชน์เพื่อทำเป็นที่พักอาศัย ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำงานหนักมากขึ้น

13. แม้ว่าจะมีการจับกุมคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทุกวัน แต่จำนวนคนต่างด้าวที่มีได้ลดน้อยลงลงเหลือ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเกิดความเบื่อหน่าย ห้อแค้นใจ โดยมีความคิดว่าไม่สามารถที่จะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงไม่อยากที่จะทำการจับกุมคนต่างด้าว

14. การที่รัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เข้ามาจับจ้างทำงานอยู่ในประเทศไทยอยู่เสมอ โดยออกเป็นมติคณะรัฐมนตรีหลายฉบับ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมเกิดความสับสนและไม่ทราบรายละเอียดของมติคณะรัฐมนตรีในการนำมาปฏิบัติ จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

จากข้อมูลที่ได้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คน พบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน 6 คน ซึ่งประกอบไปด้วย พ.ต.ต.ชาติชายฯ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ร.ต.ท.เชษฐาญา ร.ต.ต.รักษาดิฯ ค.ต.รักไทย และ ส.ต.ต.นพเกสรฯ มีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ โดยมีสาเหตุมาจากปริมาณคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมาก ประกอบกับลักษณะการปฏิบัติงานมีหลายขั้นตอนตั้งแต่ การรับตัวผู้ต้องหา การสอบสวนปากคำ การควบคุม การฟ้องร้องต่อศาล ตลอดจนการส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งแต่ละขั้นตอนก็ประสบกับปัญหาแตกต่างกันออกไปทำให้เกิดความยุ่งยากและซับซ้อนในการปฏิบัติงาน แตกต่างจากสายงานสืบสวนและสายงานป้องกันปราบปรามที่มักจะประสบกับปัญหาในขั้นตอนการจับกุมเพียงอย่างเดียว การสอบสวนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงเพียง 48 ชั่วโมง ซึ่งเป็นระยะเวลาสั้นไม่เหมาะสมกับปริมาณคดีจำนวนมาก อีกทั้งการสอบสวนจะต้องปฏิบัติไปตามกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับคดีที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งมีข้อกำหนดมากกว่าผู้ต้องหาที่เป็นคนไทยทำให้เป็นการสร้างภาระให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ลักษณะงานของสายงานสอบสวนจะต้องมี

การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน จึงทำให้มีโอกาที่จะเกิดปัญหาและอุปสรรคมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวนและป้องกันปราบปรามที่ลักษณะการทำงานแทบจะไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น ๆ

ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก 4 คน มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 6 คน ข้างต้น กล่าวคือ ส.ต.ท.นพดล และ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ ส่วน ส.ต.ท.นพคุณ และ พลา สมรักษ์ และมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ โดยทั้ง 4 คน มีความคิดคล้าย ๆ กันว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสืบสวนหรือสายงานป้องกันปราบปรามมีหน้าที่หลักในการจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งการจับกุมเป็นขั้นตอนแรกในการนำตัวผู้ต้องหาไปสู่กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งจะมีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารจึงทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมอาจจะได้รับอันตรายถูกทำร้ายจากการเข้าทำการจับกุม และไม่สามารถซักถามรายละเอียดหรือตรวจสอบหลักฐานเมื่อพบว่าเป็นความผิดได้อย่างแน่ชัด การแจ้งข้อกล่าวหาจึงจะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและดูยพินิจเป็นอย่างมาก อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกจับกุมมีโอกาสที่จะถูกร้องเรียนได้ง่ายจากบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ง่าย แตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสอบสวนที่มีลักษณะการทำงานที่ไม่ต้องเสี่ยงอันตรายหรือเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนแต่อย่างใด เพียงแต่รับตัวผู้ต้องหาไปดำเนินการตามกฎหมายเท่านั้น

ข้อมูลที่ได้พบว่า จากลักษณะงานที่แตกต่างกันจึงทำให้สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสายงาน ถึงแม้ว่าลักษณะงานในแต่ละสายงานจะแตกต่างกันแต่ก็มีบางปัญหาที่แต่ละสายงานมักจะประสบกับปัญหาที่คล้าย ๆ กัน ก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร ปัญหาการถูกร้องเรียนจากกลุ่มผู้ประกอบการหรือกลุ่มที่เสียผลประโยชน์ ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน และเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์มีข้อสังเกตว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมองสภาพปัญหาจากมุมที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่และประสบกับสภาพปัญหาและอุปสรรคด้านเดียวเท่านั้น โดย พ.ต.ท.ชาติชาย ร.ต.ท.รักชาติ ด.ต.รักไทย และ ส.ต.ท.นพเกล้า ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนก็จะมีความคิดเห็นเหมือนกันว่าสายงานสอบสวนจะประสบกับสภาพปัญหามากกว่าสายงานอื่น ๆ ส่วน ส.ต.ท.นพดล และ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวนก็จะมีความคิดเห็นว่าสายงานสืบสวนจะประสบกับสภาพปัญหามากกว่าสายงานอื่น ๆ สำหรับ ส.ต.ท.นพคุณ และ พลา สมรักษ์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามก็จะมีความคิดเห็นว่าสายงานป้องกันปราบปรามจะประสบกับสภาพปัญหามากกว่าสายงานอื่น ๆ มีเพียง ร.ต.อ.ชาญชัย และ ร.ต.ท.เชษฐาญ เท่านั้น ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานสอบสวนแต่มีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่

ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขาสอบสวนจะประสบปัญหามากกว่าสาขานอื่น ๆ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ทั้ง 2 คน เป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร มีความรู้ระดับปริญญาตรีจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานของการสอบสวน โดยเฉพาะ ร.ต.อ.ชาญชัย ที่เคยได้รับการศึกษาด้านการสอบสวนมาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจมาก่อน จึงทำให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสาขาสอบสวนเป็นอย่างดี ประกอบกับนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรจะมีการโยกย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งสาขากันอยู่เสมอทำให้ผ่านการทำงานในลักษณะต่าง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานและมองสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างครอบคลุมหลายด้าน ซึ่งแตกต่างจาก ต.ต.รักโทษา ส.ต.ท.นพดลลา ส.ต.ท.นพสิทธิ์า ส.ต.ท.นพคุณา ส.ต.ต.นพเกล้าฯ และพลา สมรักษา ที่เป็นตำรวจชั้นประทวน และมักที่จะไม่ค่อยมีการโยกย้ายปรับเปลี่ยนสาขานใด ๆ ใครอยู่ในสาขานใดก็จะอยู่ในสาขานั้นเกือบตลอด จึงทำให้มีความรู้และความเข้าใจในลักษณะงานแต่เฉพาะสาขานของตนเองเท่านั้น และมีความรู้สึกว่าลักษณะการทำงานในสาขานของตนเองมีสภาพปัญหามากกว่าสาขานอื่น ๆ โดยไม่ได้เกิดการเปรียบเทียบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

ตารางที่ 10 : แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาขานที่ประสบกับปัญหามากที่สุด

ลำดับที่	สาขาน	จำนวน/คน	ร้อยละ
1.	สอบสวน	6	60
2.	สืบสวน	2	20
3.	ปราบปราม	2	20
	รวม	10	100

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผู้วิจัยศึกษาจำนวน 10 คน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขาสอบสวนจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขานอื่น ๆ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนสาขานสืบสวน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากับสาขานป้องกันปราบปราม มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 หรืออาจกล่าวได้ว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขาสอบสวนจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขานอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 : เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้จะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่พูดภาษาของคนต่างด้าวไม่ได้

การติดต่อสื่อสารกับคนต่างด้าวอาจจะมีหลายวิธีการทั้งการพูด การเขียน การฟัง หรือการใช้ภาษามือ แต่ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นจะใช้การสื่อสารด้วยการพูดเป็นสำคัญ ส่วนการเขียนหรือภาษามือนั้นไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะผู้ที่สามารถเขียนภาษาพม่าได้ส่วนใหญ่ก็จะสามารถพูดได้ด้วย แต่ก็มักจะไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถเขียนภาษาพม่าได้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาแต่การพูดภาษาพม่าเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการสื่อสารด้านอื่น ถึงแม้ว่าคนต่างด้าวจะมีทั้งชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า แต่ส่วนใหญ่ก็จะใช้ภาษาพม่าเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร ส่วนภาษาของชนกลุ่มน้อยอื่นๆนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้หมายความรวมถึง ซึ่งผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน พบว่า การสื่อสารส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

“พ.ต.ต.ชาติชายฯ” ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ โดยมีความคิดเห็นว่าการสื่อสารเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างมากในการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาที่เป็นคนต่างด้าว เพราะไม่สามารถอธิบายข้อกฎหมายหรือข้อกล่าวหาที่คนต่างด้าวถูกจับกุมดำเนินคดีให้เป็นที่เข้าใจได้ ประกอบการซักถามหรือการใช้เทคนิคการสอบสวน การขยายผลการสอบสวน ไม่สามารถจะกระทำได้ด้วยตนเอง การสอบสวนจึงจำเป็นต้องใช้ล่ามแปลซึ่งก็จะต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้เนื่องจากไม่มีล่ามแปลประจำสถานีตำรวจ การขอความช่วยเหลืออยู่เสมอทำให้ พ.ต.ต.ชาติชายฯ รู้สึกเกรงใจและอึดอัดใจที่จะต้องเบียดเบียนเวลาทำงานตามปกติของคนอื่น ซึ่งบางคนก็ไม่อยากที่จะเป็นล่ามแปลให้เนื่องจากรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่อยากเกี่ยวพันในการเป็นพยานล่ามแปลในชั้นศาล อีกทั้งล่ามแปลก็ไม่มีความรู้ในด้านการสอบสวนมาก่อน การซักถามโดยผ่านล่ามแปลย่อมที่จะเกิดการผิดพลาดในการสื่อสารได้ง่าย โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การสื่อสารจำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาพม่าเป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดในการพูด รวมทั้งจะต้องเข้าใจในอุปนิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณีของคนต่างด้าวเป็นอย่างดี เพราะการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนอาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ง่ายเช่นกัน พ.ต.ต.ชาติชายฯ ยกตัวอย่างว่า ในกรณีที่ผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายใช้วิธีการปลอมแปลงเป็นพระสงฆ์เดินดูคงค์ไปยังสถานที่ต่างๆ เมื่อมีการตรวจพบนำส่งพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนว่าเป็นพระสงฆ์จริงหรือไม่ โดยฝ่ายพระสงฆ์อาจจะมีการแสดงหลักฐานเป็นหนังสือที่รับรองการบวชเป็นพระสงฆ์แต่ก็ไม่สามารถตรวจสอบได้เพราะว่าวัดไม่ได้อยู่ในประเทศไทย การสอบสวนจึงจำเป็นต้องใช้ล่ามแปลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง เพราะถ้าเกิดการผิดพลาดในการสอบสวนซึ่งพนักงาน

สอบสวนได้วินิจฉัยโดยผ่านสำเนาแล้วว่าเป็นพระสงฆ์ที่ปลอมตัวมาเพื่อจุดประสงค์ในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่จะจับสึก ย่อมที่จะต้องส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างแน่นอน เนื่องจากชาวพม่ามีความยึดมั่นในสถาบันศาสนาโดยจะถือว่าพระสงฆ์เป็นชนชั้นระดับสูงของสังคมที่ผู้ใดจะกระทำการละเมิดไม่ได้ พ.ค.ค.ชาติชายฯ เห็นความสำคัญของการสื่อสารและสภาพปัญหาที่เกิดจากการสื่อสารจึงพยายามที่จะฝึกพูดภาษาพม่า แต่เนื่องจากไม่ค่อยมีผู้สอนและไม่มีตำราเรียน จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่มีแรงกระตุ้นที่จะฝึกฝนเรียนรู้อีกต่อไป ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารที่เกิดขึ้นในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงยังคงไม่ได้รับการแก้ไข เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติย่อมที่จะต้องรับสภาพปัญหาอันมีสาเหตุมาจากการสื่อสารอีกต่อไป

“ร.ค.อ.ชาญชัยฯ” ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ ลักษณะงานในสายงานป้องกันปราบปรามที่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันปราบปรามและจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกฎหมายมาลงโทษ โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่จะต้องใช้การซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะตรวจพบการกระทำผิด ซึ่งแตกต่างจากคดีประเภทอื่น ๆ แต่ในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา บางครั้ง ร.ค.ท.เชี่ยวชาญฯ ไม่สามารถสื่อสารกับคนต่างด้าวให้เป็นที่เข้าใจได้ เพราะไม่มีสำเนาแปลอยู่ด้วยตลอดเวลาทำให้ไม่กล้าตัดสินใจและรู้สึกไม่มีความมั่นใจในการแจ้งข้อกล่าวหาจับกุมตัวเนื่องจากเกรงว่าจะเกิดการผิดพลาดและก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงทำให้รู้สึกว่าการสื่อสารเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ร.ค.ท.เชี่ยวชาญฯ” ไม่สามารถที่จะพูดหรือฟังภาษาพม่าได้ จึงทำให้รู้สึกว่าการสื่อสารเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการปฏิบัติงานในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะต้องการการซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวเป็นสิ่งสำคัญเพื่อตรวจพบการกระทำความผิด แต่ ร.ค.ท.เชี่ยวชาญฯ ไม่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้จึงทำให้ไม่สามารถซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวได้ ถ้าไม่มีสำเนาแปล ทำให้ ร.ค.ท.เชี่ยวชาญฯ ขาดความมั่นใจในการทำงาน และในการปฏิบัติหน้าที่ออกตรวจตราพื้นที่รับผิดชอบจึงมักจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาพม่าได้ติดตามไปด้วยเพื่อทำให้มีความรู้สึกมั่นใจในการทำงานมากขึ้น

“ร.ค.ค.รักชาติฯ” ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ ร.ค.ค.รักชาติฯ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนเป็นพนักงานสอบสวน โดยมีความคิดเห็นว่าการสื่อสารเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่จะต้องใช้การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญในการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาเพื่อให้ปรากฏรายละเอียดแห่งการกระทำผิด แต่ในทางปฏิบัติไม่มีสำเนาแปลประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนจะต้องหาผู้ที่จะทำหน้าที่สำเนาแปลเอง บางครั้งก็หาสำเนาแปลไม่ได้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษา

พม่าได้มีจำนวนน้อยเพียงไม่กี่คนและอยู่ต่างสาขากัน การติดตามหาตัวมีความล่าช้า ประกอบกับมีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาควบคุมตัวผู้ต้องหามีจำกัดเพียง 48 ชั่วโมง จำเป็นที่จะต้องเร่งรัดการสอบสวนให้เสร็จสิ้นแต่ปริมาณคดีมีจำนวนมาก การสอบสวนไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเองจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือจากสามแมปล จึงทำให้การทำงานล่าช้าและก่อให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังทำให้พนักงานสอบสวนรู้สึกอารมณ์เสียได้ง่าย

“ พลา สมรภักษา ” ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ จึงรู้สึกว่าการสื่อสารเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างด้าวได้ด้วยตนเองและในการปฏิบัติงานสายตรวจออกตรวจตรวจพื้นที่รับผิดชอบเมื่อตรวจพบคนต่างด้าวก็ไม่มี ความมั่นใจในการเข้าไปขอทำการตรวจสอบ ทำให้รู้สึกว่าคุณเองไม่มีความสามารถ ขาดความมั่นใจในการทำงาน เกรงว่าจะเกิดการผิดพลาดและถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชาได้

“ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ ” ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้เข้าใจ เพียงแต่ท่องจำได้ บางประโยคเท่านั้นคือ สามารถถามชื่อ อายุ ที่อยู่ และขอตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทางได้เท่านั้น แต่ไม่สามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้เข้าใจ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน โดยมีความคิดเห็นว่าการสื่อสารเป็นปัญหาที่สำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นต้นเหตุของปัญหาทุกขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่เกี่ยวข้องในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส.ต.ท.นพสิทธิ์ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสื่อสาร จึงพยายามที่จะฝึกฝนเรียนรู้แต่ก็สามารถจดจำได้เท่าที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานเท่านั้น โดยเฉพาะในขั้นตอนของการจับกุม จำเป็นที่จะต้องสอบถามคนต่างด้าวให้เป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัดก่อนจะทำการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่มีสามแมปลอยู่ด้วย การจับกุมโดยปราศจากสามแมปลักก่อให้เกิดปัญหาติดตามมาเสมอ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีคนต่างด้าวมีหลักฐานหนังสือเดินทางหรือหลักฐานที่แสดงว่าเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องแต่ไม่ได้นำติดตัวมาด้วย แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเข้าใจว่าไม่มีหลักฐานจึงแจ้งข้อกล่าวหา หรือในกรณีตรวจพบคนต่างด้าวปลอมตัวเป็นพระสงฆ์แต่ก็ไม่แน่ใจที่จับกุม, กรณีที่ตรวจพบผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในรูปแบบของกระบวนการหรือกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ ก็ไม่สามารถซักถามคนต่างด้าวเพื่อที่จะขยายผลการจับกุมได้ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ จึงรู้สึกว่าคุณเองไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่มีความมั่นใจในการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ ส.ต.ท.นพคุณ ” สามารถพูดภาษาพม่าได้บางประโยคเท่านั้น เพียงแค่สามารถสอบถามชื่อ ที่อยู่ และชื่อนายจ้างคนไทยได้เท่านั้น แต่ไม่สามารถสอบถามรายละเอียดอย่างอื่นได้ในกรณีที่คนต่างด้าวสามารถพูดภาษาไทยได้ก็จะไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน แต่ถ้าในกรณีที่คนต่างด้าวไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ ย่อมที่จะก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เป็นอย่างมาก บางครั้ง ส.ต.ท.นพคุณฯ แก้ไขปัญหาโดยการติดต่อนายจ้างคนไทยให้มาช่วยเป็นล่าม แปลให้ในขั้นตอนของการจับกุม แต่ก็ทำให้การทำงานมีความล่าช้า อีกทั้งเมื่อนายจ้างคนไทยทราบเหตุก็จะขอร้องไม่ให้ทำการจับกุมเนื่องจากจะต้องหาลูกจ้างคนใหม่ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้นอีก อีกทั้งนายจ้างคนไทยอาจจะปิดเบือนข้อความที่แปลก็ได้ ส.ต.ท.นพคุณฯ จึงมีความเห็นว่าการสื่อสารเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ ส.ต.ท.นพเกล้าฯ ” สามารถพูดภาษาพม่าได้บางประโยคเท่านั้น แต่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกันได้ในรายละเอียดอื่นๆ โดยอาศัยประสบการณ์ในการทำงานในการจดจำเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจาก ส.ต.ท.นพเกล้าฯ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน โดยได้รับมอบหมายจากผู้นบังคับบัญชาให้รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ลักษณะของการทำงานจึงเกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวอยู่ตลอดเวลา ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีอยู่ทุกชั้นตอน โดยมีความคิดเห็นว่าการที่สามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างด้าวได้เข้าใจก็จะสามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบลงได้เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน การสื่อสารจึงนับว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ ส.ต.ท.รักไทยฯ ” สามารถพูดภาษาพม่าและภาษากระเหรี่ยงได้ สามารถสื่อสารกับคนต่างด้าวสัญชาติพม่าได้เข้าใจ เนื่องจากเคยปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนและได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว รวมทั้งฝึกสอนการพูดภาษาพม่าและเคยปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า มานานหลายปีจึงเป็นการฝึกฝนการพูดภาษาพม่าเป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงอุปนิสัยใจคอ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าต่างๆ เมื่อย้ายมามาดำรงตำแหน่งอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จึงไม่รู้สึกว่าการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาหรืออุปสรรคกับตนเองมากนัก เพราะสามารถพูดคุยสื่อสารกันได้เป็นที่เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่ค่อยมี แต่รู้สึกเห็นใจเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่น ๆ ที่ไม่สามารถพูดภาษาพม่าได้ ส.ต.ท.รักไทยฯ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจึงมักจะได้รับขอร้องให้ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลอยู่เสมอ บางครั้งก็ทำให้ ส.ต.ท.รักไทยฯ รู้สึกเบื่อหน่ายในการเป็นล่ามแปลเพราะเป็นการเบียดบังเวลาในการทำงานที่ตนเองรับผิดชอบ อีกทั้งไม่มีความรู้ในลักษณะงานสอบสวนที่จะต้องให้เทคนิคการสอบสวน การซักถามอย่างละเอียดเพื่อพิสูจน์ความผิด ทำให้ ส.ต.ท.รักไทยฯ เกิดความลำบากใจในการเป็นล่ามแปลเกรงว่าจะแปลผิดพลาด และบางครั้งยังต้องไปเป็นพยานในศาลอีกด้วย

“ ส.ต.ท.นพดลฯ ” สามารถพูดภาษาพม่าและกระเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีภูมิลำเนา เกิดและเติบโตอยู่ที่อำเภอแม่สอด มาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ๆ ส.ต.ท.นพดลฯ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน จึงไม่มีความรู้สึกว่าการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นปัญหาหรืออุปสรรคกับตนเองมากนัก เพราะสามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างด้าวได้

เข้าใจ จะมีปัญหาที่เพิ่มขึ้นในขั้นตอนของการตรวจสอบหลักฐานหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง เท่านั้นที่ ส.ต.ท.นพดล ไม่ค่อยมีความรู้ความชำนาญในการตรวจสอบ ตลอดจนไม่ค่อยมีความเข้าใจในกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว จึงทำให้รู้สึกไม่มีความมั่นใจในการทำงาน แต่ก็ยังรู้สึกสบายใจในการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ ที่ไม่สามารถพูดภาษาพม่าได้

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน พบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน 5 คน คือ พ.ต.ต.ชาติชายฯ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ร.ต.ท.เชษฐาญาฯ ร.ต.จ.รักษาดิฯ และพล.ต.สมรักษ์ฯ ที่ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้เลย โดยมีความเห็นว่าการสื่อสารเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มีล่ามแปลประจำอยู่ด้วย จึงมักจะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่สามารถเป็นล่ามแปลได้แต่ก็มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสภาพปัญหาที่จะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสายงาน โดย พ.ต.ต.ชาติชายฯ และ ร.ต.จ.รักษาดิฯ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับ ขั้นตอนการสอบสวนปากคำเพราะไม่สามารถอธิบายข้อกฎหมายหรือข้อกล่าวหาที่คนต่างด้าวถูกจับกุมดำเนินคดีให้เป็นที่เข้าใจได้ ประกอบกับการซักถามเพื่อให้ปรากฏรายละเอียดแห่งการกระทำผิด การใช้เทคนิคการสอบสวน การขยายผลการสอบสวน ไม่สามารถจะกระทำได้ด้วยตนเอง การสอบสวนจึงจำเป็นต้องใช้ล่ามแปลซึ่งไม่มีความรู้ในการสอบสวนทำให้เกิดการผิดพลาดได้ง่ายและเป็นการเบียดบังเวลาส่วนตัวของผู้อื่น ทำให้รู้สึกอึดอัดใจในการทำงานและเกิดอารมณ์หงุดหงิดได้บ้าง ส่วน ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ร.ต.ท.เชษฐาญาฯ และพล.ต.สมรักษ์ฯ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวนและป้องกันปราบปรามก็มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการจับกุม โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่จะต้องใช้การซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวเพื่อให้ปรากฏความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาจับกุมตัว การซักถามเพื่อขยายผลถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะของกระบวนการ หรือการซักถามเพื่อขยายผลถึงรูปแบบและวิธีการลักลอบเข้าเมืองในลักษณะต่างๆ ก็ไม่สามารถจะกระทำได้ ทำให้รู้สึกว่าตนเองไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ขาดความมั่นใจในการทำงาน อีกทั้งเกรงว่าปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการสื่อสารอาจที่จะส่งผลกระทบต่อปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก 3 คน สามารถพูดภาษาพม่าได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ ส.ต.ท.นพคุณฯ และ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ กล่าวคือ สามารถสอบถามชื่อ ที่อยู่ และขอตรวจสอบคู่มือหลักฐานการเข้าเมืองเท่านั้น แต่ไม่สามารถพูดคุยโต้ตอบได้ ยังจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาพม่าในการทำงาน ทั้ง 3 คน เล็งเห็นความสำคัญของการสื่อสารและจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวอยู่เสมอ จึงพยายามท่องจำและเรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำงานแต่ไม่ได้ทำการศึกษาและฝึกฝนอย่างจริงจังเนื่องจากไม่มีผู้สอนและไม่มีตำราเรียน จึงเพียงแต่ท่องจำเพื่อนำไปใช้สำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองเท่านั้น แต่ทั้ง 3 คน ก็ยังมีความคิดเห็นว่าการสื่อสารเป็นปัญหาที่สำคัญต่อคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

แต่สำหรับ ค.ต.รักไทยฯ และ ส.ต.ท.นพดลฯ สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ เข้าใจมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ โดย ค.ต.รักไทยฯ สามารถพูดได้ภาษาพม่าเนื่องจากเคย เป็นตำรวจตระเวนชายแดนและได้รับการฝึกฝนมาก่อน อีกทั้งเคยทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน ส่วน ส.ต.ท.นพดลฯ มีภูมิสำเนาเกิดและเติบโตอยู่ที่อำเภอแม่สอด มาตั้งแต่เด็กๆ เคย จึงทำให้พูดภาษาพม่าได้เป็นอย่างดี โดยทั้ง 2 คน ไม่รู้สึกว่าการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายนั้น ไม่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคให้กับตนเองมากนัก เพราะสามารถสื่อสาร กับคนต่างด้าวได้เข้าใจ จึงทำให้มีความคล่องตัวในการทำงาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทั้ง 2 คน จะไม่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพียงแต่รู้สึกว่าประสบกับ ปัญหาน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างด้าวสัญชาติพม่าได้เท่า นั้น โดย ค.ต.รักไทยฯ รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องเป็นล่ามแปลเพราะเป็นการเบียดบังเวลาการทำงานใน หน้าที่รับผิดชอบของตนเอง อีกทั้งไม่มีความรู้ในด้านการสอบสวนเกรงว่าจะเกิดการผิดพลาดและ ไม่อยากเกี่ยวพันเป็นพยานในชั้นศาล ส่วน ส.ต.ท.นพดลฯ ถึงแม้จะสามารถพูดภาษาพม่าได้เข้าใจ แต่ก็ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐที่มักเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมทั้ง ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทาง ซึ่งบางครั้งทำให้ ส.ต.ท.นพดลฯ รู้สึกไม่ มีความมั่นใจในการทำงานและเกรงว่าจะเกิดการผิดพลาดขึ้นได้

จะเห็นได้ว่าจากเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่สามารถพูด ภาษาพม่าได้และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่พูดได้เพียงเล็กน้อยแต่ไม่สามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้มี จำนวนทั้งสิ้น 8 คน โดยทั้งหมดมีความคิดเห็นคล้ายกันว่าการสื่อสารเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของ เจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะทำให้การ ทำงานมีความล่าช้า ไม่มีความมั่นใจในการทำงานและเกรงว่าจะเกิดการผิดพลาด ส่วนเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่เหลืออีก จำนวน 2 คน สามารถพูดภาษาพม่าและภาษากระเหรี่ยงได้ มีความรู้สึกว่าการ คดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นไม่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อตนเองมากนักเพราะ สามารถพูดคุยสื่อสารกันเข้าใจ แต่จะรู้สึกมีปัญหาในเรื่องของข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับ คนต่างด้าว และรู้สึกอึดอัดใจในการทำหน้าที่เป็นล่ามแปล

จากข้อมูลที่ได้พบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาพม่าและสามารถเป็น ล่ามแปลได้ในระดับที่รู้สึกว่าไม่ก่อให้เกิดปัญหา มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่สามารถพูดภาษาพม่าได้เพียงเล็กน้อยหรือแบบท่องจำได้บางประโยคหรือที่ไม่สามารถพูดภาษา พม่าได้เลย ในระดับที่รู้สึกว่าก่อให้เกิดปัญหา มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80

ดังนั้นสมมติฐานที่ 2 ที่ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้จะ ประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่พูดภาษาของคนต่างด้าวไม่ได้นั้น ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะ อุปสรรคในด้านการสื่อสารเป็นต้นเหตุที่สำคัญของการเกิดปัญหาในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

สมมติฐานข้อที่ 3 : เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาแล้วจะ
ประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายน้อยกว่า
เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม

ผลการศึกษารวบรวมพบว่า การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวของเจ้าหน้าที่
ตำรวจทั้ง 10 คน มีดังต่อไปนี้

“พ.ต.ต.ชาติชาย” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม
ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน เนื่องจากในระดับสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่เหนือขึ้นไปก็ไม่มี
หลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว พ.ต.ต.ชาติชายฯ อาศัยประสบการณ์ในการทำงาน
ที่ผ่านมามากมายปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
โดยมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน
มักจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมความรู้
เกี่ยวกับคนต่างด้าวในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับของสถานีตำรวจที่ควรจะต้องให้มีการฝึกอบรมหรือ
จัดการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิด
กฎหมายเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและตอบสนองต่อแนวนโยบายของรัฐบาล เนื่องจาก
เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อปฏิบัติ อีกทั้งยังไม่มีความเข้าใจใน
สภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง จึงเห็นควรจัดให้มีการฝึกอบรมในระดับของ
หน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อนำไปเป็นแนวทางแก้ไขในระดับท้องถิ่นและเป็นวางแผนระยะยาว

“ร.ต.อ.ชาญชัย” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ไม่เคยผ่านการ
ฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน ร.ต.อ.ชาญชัย มีความเห็นว่าการจัดให้มีการฝึกอบรม
ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบ
เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมัก
จะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่
มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หรือเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมากนัก เพียงแต่
ปฏิบัติตามแบบอย่างกันมาโดยไม่เข้าใจถึงสาเหตุปัญหาอย่างแท้จริง อีกทั้งเมื่อเกิดปัญหาก็กไม่กล้า
ที่จะซักถามกลัวจะอายคนอื่น ๆ ทำให้เกิดผลเสียในการนำไปปฏิบัติหน้าที่ จึงควรจัดให้มีการฝึ
กอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเพื่อลดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิด
กฎหมายหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากคนต่างด้าวให้น้อยลง

“ร.ต.ท.เชษฐาชาญ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม
ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน โดยมีความคิดเห็นว่าปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้วแต่แฝงตัวอยู่ทั่วไปเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เห็นแก่ประโยชน์

ส่วนตัวให้การช่วยเหลือว่าจ้างคนต่างด้าวทำงานและให้ที่พักอาศัย ปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวจึงเป็น ปัญหาที่จะต้องใช้เวลาและเสียค่าตอบแทนในการแก้ไขแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป นอกจากจะจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วเพื่อเพิ่ม ขุนประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว ยังควรที่จะจัดการฝึกอบรมความรู้ให้กับประชาชนเพื่อเป็นการ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่จะเกิดมาจากคนต่างด้าวไว้กับประชาชนทราบและร่วมกันกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ไขปัญหาและไม่ให้การช่วยเหลือคนต่างด้าว

“ร.ต.ต.รักษาติ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน จึงเรียนรู้สภาพปัญหาและอุปสรรคจากประสบการณ์การทำงาน ของตนเอง โดยมีความเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านควรจะต้องให้มีการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเป็นอย่างมาก ถึงแม้จะไม่ถึงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมก็ควรจะ จัดให้มีการประชุมชี้แจงในระดับสถานีตำรวจหรือในระดับท้องถิ่นเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ที่จะมีสภาพปัญหาแตกต่างกันออกไป เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย หรือแนวนโยบายของรัฐ เพียงแต่ใช้ประสบการณ์เดิมๆที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมาเท่านั้น วิธีการที่ใช้ อยู่ในปัจจุบันเป็นการแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากการฝึกอบรมความ รู้ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นในทิศทางเดียวกัน ขาดการวางแผนป้องกันในอนาคต

“ส.ต.ท.นพดลลา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน ถึงแม้ว่า ส.ต.ท.นพดลลา จะมีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอแม่สอด สามารถพูดภาษาพม่าได้และเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี แต่ก็ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับข้อ กฎหมาย ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น การตรวจสอบ หลักฐานหนังสือเดินทางว่างหรือปลอม ข้อขัดข้องต่างๆ ระเบียบวิธีปฏิบัติในกรณีที่ต้องหาเป็น คนต่างด้าว เป็นต้น ตลอดจนไม่ค่อยทราบถึงแนวนโยบายเกี่ยวกับคนต่างด้าวในระดับประเทศหรือ ในระดับของผู้บังคับบัญชาที่แน่ชัด จึงทำให้ขาดความมั่นใจในประสิทธิภาพการทำงานเกี่ยวกับคดี ผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีความเห็นว่าควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคน ต่างด้าวเพื่อจะได้นำความรู้และแนวคิดที่ได้ไปปฏิบัติใช้กับคนต่างด้าวในทิศทางเดียวกัน

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์า” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดจัดให้มีการฝึกอบรมทำให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อีกทั้ง ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากคนต่างด้าวและปัญหาทางสังคมในด้านอื่นๆ จึงควรจัดให้มีการฝึ กอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดย เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เพิ่งเข้ารับราชการใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์หรือเคยเรียนรู้ปัญหา เกี่ยวกับคนต่างด้าวจากที่ใดมาก่อน

“ส.ต.ท.นพคุณา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน โดยมีความคิดเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวในปัจจุบันยังไม่แพร่กระจายไปสู่จังหวัดต่างๆ มากนัก แต่สภาพปัญหาจะแผ่ตัวอยู่ทั่วไป จึงไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานใดมองเห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว การวางแผนป้องกันในระดับประเทศจึงยังไม่มีแน่ชัด มีเพียงแนวนโยบายที่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้เหมาะสมได้ แต่สำหรับพื้นที่เขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะที่ติดต่อกับประเทศพม่าจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวเป็นอย่างมากและไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรที่จะได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวในด้านต่างๆ เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยลงได้บ้าง

“ส.ต.ต.นพเกล้าฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน จึงทำให้ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับช็อกกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่มีหลายขั้นตอน โดยมีความคิดเห็นว่าถ้ามีการจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนเข้าใจถึงสภาพปัญหา ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมหรือการประชุมชี้แจง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งในระดับสายงาน ระดับสถานีตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน

“พลฯ สมรักษ์ฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน อีกทั้งเพิ่งจบมารับราชการใหม่ๆ ยังไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน โดยมีความคิดเห็นว่าปัจจุบันนี้ปัญหาที่เกิดจากคนต่างด้าวมีปริมาณสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวในด้านต่างๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ไขสภาพปัญหาในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนเป็นการวางแผนในระยะยาวในการแก้ไขปัญหานี้

“ต.ต.รักไทยฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน เคยเป็นตำรวจตระเวนชายแดนและปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาเป็นระยะเวลากว่า 14 ปี เคยผ่านการหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยมีวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้ในการฝึกอบรม โดยจะเน้นหนักไปทางการฝึกพูดภาษาพม่าและภาษาของชนกลุ่มน้อย การหาข่าวทางการทหาร การเรียนรู้ถึงลักษณะนิสัยของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าและการต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด ฯลฯ ต.ต.รักไทยฯ จึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับคนต่างด้าวเป็นอย่างดี เมื่อย้ายมาประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จึงนำความรู้ที่เคยได้รับมาใช้ประโยชน์ในการทำงานปัจจุบัน โดยเฉพาะสามารถพูดคุยสื่อสารกับคนต่างด้าวได้เข้าใจ จึงทำให้เกิดการคล่องตัวในการทำงาน อีกทั้งยังสามารถช่วย

เหลือเพื่อนร่วมงานได้อีกด้วยปัญหาที่เคยเกิดจากการสู้รบทำสงครามระหว่างไทย-พม่า ได้ลดน้อยลงจนแทบจะไม่มีแล้วในปัจจุบัน สภาพปัญหาได้เปลี่ยนแปลงเป็นปัญหาของสังคมเมือง โดยเฉพาะปัญหาผู้ลี้ภัยเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่า ค.ต.รักไทยฯ จะเคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน แต่ก็เป็นที่ไปในลักษณะของฝึกรอบแบบทหารที่ใช้ในการทำสงครามเพื่อเอาตัวรอดไม่ใช่การฝึกรอบความรู้เพื่อไปใช้แก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันนี้ ค.ต.รักไทยฯ จึงมีความคิดเห็นว่าควรที่จะจัดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ารับการฝึกรอบความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

จากข้อมูลที่ได้พบว่าในปัจจุบันนี้ไม่มีหน่วยงานใดของตำรวจทั้งในระดับของสถานีตำรวจหรือระดับประเทศจัดให้มีหลักสูตรการฝึกรอบความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว เนื่องจากปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวยังอยู่ในพื้นที่จำกัดตามแนวชายแดนเท่านั้น ยังไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยรวม จึงไม่มีหลักสูตรการฝึกรอบความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวแต่อย่างใด จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 9 คน คือ พ.ต.ต.ชาติชายฯ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ร.ต.ท.เชียวชาญฯ ร.ต.ต.รักชาติฯ ส.ต.ท.นพดลฯ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ ส.ต.ท.นพคุณฯ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ และ พลา สมรักษาฯ ไม่เคยผ่านการหลักสูตรการฝึกรอบความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวก่อน การแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นอาศัยประสบการณ์ในการทำงานของตนเองและการปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นสำคัญ โดย พ.ต.ต.ชายชาติฯ และ ร.ต.ต.รักชาติฯ จะมีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวดีกว่าคนอื่น ๆ เนื่องจากเป็นพนักงานสอบสวนจึงจำเป็นที่จะต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ไม่มีความรู้ในด้านของภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของคนต่างด้าว รวมตลอดถึงสภาพปัญหาทางสังคมและสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ต่างสาขากัน โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียง 1 คน คือ ค.ต.รักไทยฯ ที่เคยผ่านหลักสูตรการฝึกรอบความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวก่อน แต่ก็เพียงหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์ทางการทหารเพื่อการหาข่าวและการทำสงคราม ซึ่งได้ผ่านมานานหลายปีมาแล้ว ไม่ใช่เป็นหลักสูตรการฝึกรอบเกี่ยวกับคนต่างด้าวโดยตรง แต่ก็ทำให้ ค.ต.รักไทยฯ สามารถนำความรู้ทางด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนต่างด้าวมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานในปัจจุบันได้ และรู้สึกว่าการลี้ภัยเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก่อให้เกิดปัญหากับตนเองมากนัก โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 คน มีความเห็นที่คล้ายกันว่าควรจัดให้มีการฝึกรอบความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นการวางแผนแก้ไขปัญหากที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 11 : แสดงการผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ผ่าน/ไม่ผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว	จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ	ร้อยละ
1.	ไม่ผ่านการฝึกอบรมความรู้	9 คน	90
2.	ผ่านการฝึกอบรมความรู้	1 คน	10
	รวม	10 คน	100

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นถึงจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ผ่านหลักสูตรอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ดังนั้นสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาแล้วจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน เพราะผู้ที่เคยผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาแล้วจะรู้สึกว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของตนเองมากนัก

สมมติฐานข้อที่ 4 : การประสานงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า การประสานงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ดังต่อไปนี้

“พ.ต.ต.ชาติชาย” การประสานงานภายในสายงานสอบสวนและการประสานงานระหว่างสายงานจะให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีบ้างเล็กน้อยแต่สามารถแก้ไขกันเองได้ การประสานงานภายนอกหน่วยงานมักจะก่อให้เกิดปัญหา หน่วยงานที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุดก็คือ ทหารและตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ที่มักจะทำการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง

โดยผิดกฎหมายเป็นจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยไม่ได้มีการประสานงานไว้ล่วงหน้าทำให้เกิดความโกลาหลอยู่เสมอ ซึ่งหากมีการประสานงานไว้ก่อนจะได้เตรียมพร้อมไว้ที่จะไม่เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ และจะส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปยังหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

“ร.ต.อ.ชาญชัย” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม มีความเห็นว่าการประสานงานภายในสถานีตำรวจไม่ค่อยมีปัญหาสามารถพูดคุยกันได้เข้าใจ ปัญหาการประสานงานที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากภายนอกหน่วยงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวรับจ้างทำงานมักจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งที่เคยขอความร่วมมือมาหลายครั้งแล้ว โดยจะให้การช่วยเหลือรับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไว้ทำงานและให้ที่พักพิง กลุ่มผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะทางการเงินและจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อการต่อรอง การจับกุมคนต่างด้าวจึงมักจะไม่เกิดปัญหาติดตามมาภายหลังโดยพวกนายจ้างมักจะให้การช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการร้องเรียนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมด้วย ส่วนหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับมนุษยชนมักจะเข้ามาทำงานในรูปแบบขององค์กรเพื่อช่วยเหลือคนต่างด้าวในด้านต่าง ๆ เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายหน่วยงานพวกนี้ก็จะเข้าทำการช่วยเหลือโดยอ้างหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งบางอย่างก็ไม่สามารถกระทำได้ ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นก็จะมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานเพราะลักษณะงานไม่ได้เกี่ยวพันกันโดยตรงเหมือนกับสถานสอบสวน

“ร.ต.ท.เชิษฐาญา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน ไม่มีปัญหาการประสานงานภายในหน่วยงาน แต่จะมีปัญหาการประสานงานภายนอกหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานที่มีปัญหามากที่สุดก็คือ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงานและหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับมนุษยชน ซึ่งจะคอยให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และไม่คอยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและเข้ามารับจ้างทำงานอยู่กับนายจ้างคนไทยจึงกระทำได้ยากและส่วนใหญ่เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวก็จะมีปัญหาติดตามด้วยเสมอ ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ ไม่ค่อยมีปัญหาเนื่องจากไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน

“ร.ต.ต.รักไทย” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ไม่รู้ลึกว่าการประสานงานภายในหน่วยงานเป็นปัญหา การประสานงานภายในหน่วยงานจะประสบกับปัญหามากกว่า เนื่องจากลักษณะงานของสายงานสอบสวนจะต้องติดต่อประสานงานกับหลายหน่วยงาน หน่วยงานที่มีปัญหากับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายสอบสวนมากที่สุดก็คือ ทหารและตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ที่มักจะทำการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

ตามกฎหมาย โดยไม่ได้มีการแจ้งให้ทราบก่อนล่วงหน้าทำให้เกิดความโกลาหลและสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมทำให้ได้รับความเดือดร้อนไปด้วย ส่วนหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนและกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าว มักจะมีปัญหาเกี่ยวข้องกับตำรวจในข้อกฎหมายและการถูกรื้อเรือน ส่วนหน่วยงาน ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ นั้น ทุกหน่วยงานก็จะมีปัญหาลักษณะคล้ายๆ กัน ปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบกันคล้ายลูกโซ่

“ค.ต.รักไทยฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน ไม่รู้สึกว่าการประสานงานภายในหน่วยงานเป็นปัญหาแต่อย่างใด ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากภายนอกหน่วยงาน เนื่องจากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับปัญหาคคนต่างด้าวมียหลายหน่วยงานและไม่ได้มีการประสานงานกันต่างหน่วยงานต่างก็ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาของตนเอง กล่าวคือ ทหารและตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ที่มักจะทำการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีโดยไม่ได้มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อหน่วยงานอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย

“ส.ต.ท.นพดลฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน มีความเห็นว่าการประสานงานภายในสายงานสืบสวนนั้นมีการประสานงานกันและร่วมมือกันเป็นอย่างดี เนื่องจากลักษณะการทำงานที่เสี่ยงอันตรายทำให้มีความสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น การประสานงานจะมีปัญหากับหน่วยงานภายนอกหน่วยงานมากกว่า โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน เนื่องจาก การจับกุมคนต่างด้าวทำให้กลุ่มผู้ประกอบการได้รับความเสียหายมากที่สุดจึงพยายามทุกวิถีทางเพื่อที่จะขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้รู้สึกท้อแท้ใจในการทำงานสำหรับหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่คอยให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมหรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมอยู่เสมอ บางครั้งอาจนำไปสู่ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ นั้น ไม่ค่อยมีการทำงานร่วมกันจึงไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานแต่อย่างใด

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน มีความเห็นว่าการประสานงานภายในหน่วยงานมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีเมื่อเกิดปัญหาที่ช่วยเหลือกัน แตกต่างจากการประสานงานภายนอกหน่วยงานที่มักจะประสบกับปัญหาอยู่เสมอ ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือกลุ่มผู้ประกอบการที่ให้การช่วยเหลือให้ที่พักพิงและว่าจ้างคนต่างด้าวทำงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมักจะไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลดังกล่าว ในทางตรงข้ามกลุ่มผู้ประกอบการกลับมองว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ทำลายเศรษฐกิจของประเทศ การจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างทำงานโดยผิดกฎหมายทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายเพราะขาดแรงงานทำงาน จึงพยายามที่จะขัดขวางการ

ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรู้สึกท้อแท้ใจในการทำงาน สำหรับหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่คอยให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมหรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของคนต่างด้าวจึงมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ ทำให้รู้สึกลำบากใจในการทำงาน อีกทั้งจะต้องใช้ความระมัดระวังตัวในการทำงานเพราะเกรงว่าอาจจะนำไปสู่ปัญหาระดับประเทศหรือนำไปสู่ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ นั้น ไม่ค่อยมีการทำงานร่วมกัน จึงไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานแต่อย่าง

“ส.ต.ท.นพคุณฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ไม่รู้สึกว่าการประสานงานภายในหน่วยงานก่อให้เกิดปัญหาแต่อย่างใด ส่วนใหญ่จะมีปัญหากับหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน การจับกุมคนต่างด้าวทำงานกลุ่มผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ประกอบการมีฐานะทางการเงินและมีความสนิทสนมกับผู้นักับบัญชา การจับกุมทำให้กลุ่มผู้ประกอบการได้รับความเสียหายจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกหน่วยงานที่มักจะมีปัญหาก็คือ หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มักจะคอยให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุม ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ นั้น ไม่ค่อยมีการทำงานร่วมกันจึงไม่เกิดปัญหา

“ส.ต.ต.นพเกธฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน โดยได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ไม่รู้สึกว่าการประสานงานภายในหน่วยงานเป็นปัญหาแต่อย่างใด ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากภายนอกหน่วยงาน เนื่องจากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาคคนต่างด้าวมีหลายหน่วยงานและไม่ได้มีการประสานงานกันทำงานต่างหน่วยงานต่างก็ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาของตนเอง กล่าวคือ ทหารและตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ที่มักจะทำการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีโดยไม่ได้มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อยังหน่วยงานอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย

“พ.อ. สมรภัทร์” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ไม่รู้สึกว่าการประสานงานภายในหน่วยงานก่อให้เกิดปัญหาแต่อย่างใด ส่วนใหญ่จะมีปัญหากับหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน การจับกุมคนต่างด้าวทำงานกลุ่มผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ประกอบการมีฐานะทางการเงินและมีความสนิทสนมกับผู้นักับบัญชา การจับกุมทำให้กลุ่มผู้ประกอบการได้รับความเสียหายจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมตัวผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

จากข้อมูลที่ได้พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน มีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานภายในหน่วยงานเพียงเล็กน้อยแต่สามารถช่วยกันแก้ไขได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาแต่อย่างไร จะเกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานภายนอกหน่วยงานมากกว่า โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน จำนวน 4 คน คือ พ.ต.ต.ชาติชายา ร.ต.ต.รักษาติยา ด.ต.รักไทยา ส.ต.ต.นพเกส้า มีความเห็นว่าคล้ายกันว่าหน่วยงานที่ขาดการประสานงานและก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ทหารและตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ปัญหาที่พบก็คือ ทั้งสองหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนต่างด้าวโดยตรงแต่ไม่มีอำนาจในการสอบสวน โดยจะเน้นนโยบายในการกวาดล้างจับกุมตัวคนต่างด้าวจำนวนมากส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีโดยไม่ได้มีการประสานงานให้ทราบก่อนล่วงหน้า ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาที่ปลายทางให้กับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนอยู่เสมอ การจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากโดยที่ไม่ได้เตรียมความพร้อมไว้ก่อนทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ควบคุมตัวไม่เพียงพอ จะต้องเร่งรัดการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลา 48 ชั่วโมง จะต้องจัดหายานพาหนะในการนำตัวคนต่างด้าวไปฟ้องต่อศาล ตลอดจนปัญหาในการส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปยังหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ

ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก จำนวน 6 คน คือ ร.ต.อ.ชาญชัย ร.ต.ท.เชียวชาญา ส.ต.ท.นพดลธา ส.ต.ท.นพสิทธิ์า ส.ต.ท.นพคุณธา และ พลฯ สมรักษ์ฯ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามและสืบสวน มีความคิดเห็นคล้ายกันว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเนื่องจากลักษณะการทำงานงานไม่เกี่ยวข้องกัน แตกต่างจากลักษณะการทำงานของสายงานสอบสวน หน่วยงานที่มักจะมีก่อให้เกิดปัญหามากที่สุดก็คือ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงานและหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยกลุ่มผู้ประกอบการมักจะให้การช่วยเหลือว่าจ้างทำงานและให้ที่พักพิง เจ้าหน้าที่ตำรวจเคยขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้ประกอบการไม่ให้จ้างแรงงานคนต่างด้าวที่ผิดกฎหมายไว้ทำงาน แต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือ เมื่อทำการจับกุมคนต่างด้าวทำให้กลุ่มผู้ประกอบการได้รับความเสียหายโดยตรง อีกทั้งผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยก็จะมีคามผิดไปด้วย กลุ่มผู้ประกอบการจึงมักจะขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและจะคอยให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุม บางครั้งก็ใช้วิธีการร้องเรียนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กลุ่มผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะและรู้จักสนิทสนมกับผู้นักับบัญชาาระดับสูง การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงรู้สึกลำบากและท้อแท้ใจในการทำงาน ส่วนหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนั้น ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่คอยให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมหรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ลักษณะการทำงานไม่เคยประสานงานกันมาก่อนเนื่องจากมีหลายของค์กรที่ให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวยุรูปแบบต่าง ๆ เมื่อคนต่างด้าวถูกจับกุมก็จะมี เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ ก็จะเข้ามาให้การช่วยเหลือและเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาอันเนื่องมาจากข้อกฎหมายที่แตกต่างกันและมีปัญหาด้านการสื่อสาร ซึ่งเกรงว่าอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ดังนั้นสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า การประสานงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะลักษณะงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงานและต่างสังกัดกัน มีนโยบายที่แตกต่างกัน แต่ละหน่วยงานต่างก็มีปัญหาแตกต่างกันออกไปและไม่ได้มีการประสานงานกันในการทำงาน ซึ่งก็เป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลกระทบไปยังหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะคล้ายลูกโซ่

สมมติฐานข้อที่ 5 : ผลตอบแทนในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า ผลตอบแทนในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ดังต่อไปนี้ คือ

“พ.ต.ต.ชาติชายฯ” ตั้งแต่ พ.ต.ต.ชาติชายฯ ย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ยังไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้น 2 ชั้น หรือได้รับสวัสดิการพิเศษอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเลย ถึงแม้ว่าจะเป็นคดีที่มีปริมาณคดีจำนวนมากและส่งผลกระทบต่อปัญหาในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็เป็นหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์หรือสะเทือนขวัญมากกว่า พ.ต.ต.ชาติชายฯ ก็ยอมรับว่าคดีประเภทอื่น ๆ มีแรงจูงใจให้ทำงานมากกว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ ส่วนคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น เป็นคดีที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ มีปริมาณคดีสูงแต่โอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์มีน้อยกว่า

“ร.ต.อ.ชาญชัยฯ” ยังไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น หรือได้รับสวัสดิการพิเศษ ในรูปแบบต่าง ๆ จากผู้บังคับบัญชาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยเห็นความสำคัญ แต่จะให้ความสำคัญกับคดีสะเทือนขวัญหรือคดีอุกฉกรรจ์มากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจให้การทำงาน โดยรู้สึกว่าเป็นเป็นคดีที่ไม่มีวันจบสิ้นน่าเบื่อหน่ายสำหรับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบางครั้งก็เอื้ออำนวยให้ได้รับผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็ไม่กล้าที่รับผลประโยชน์ดังกล่าว เพราะเป็นคนต่างด้าวเกรงว่าจะก่อให้เกิดปัญหาได้ง่าย

“ร.ต.ท.เชิษฐาญาฯ” เพิ่งย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เพียง 1 ปี จึงยังเคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น โดยมีความเห็นว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมือง

โดยผิดกฎหมายเป็นคดีที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ เหมือนทั้งร่างกายและแรงใจ แต่ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่จะให้ความสำคัญกับคดีที่ประชาชนให้ความสนใจ คดีอุกฉกรรจ์หรือคดีสะเทือนขวัญมากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจในการจับกุมคนต่างด้าว ซึ่งโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนมีน้อยกว่าคดีประเภทอื่น ๆ

“ร.ต.ต.รักษาดิ” ยังไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น โดยมีความเห็นว่าผู้บังคับบัญชาจะให้ความสำคัญกับคดีประเภทอื่น ๆ มากกว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นคดีที่น่าเบื่อหน่ายจึงไม่ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาที่มักจะให้ความสำคัญกับคดีที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือคดีที่ประชาชนให้ความสนใจ โดย ร.ต.ต.รักษาดิ มีรู้สึกว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่รู้สึกซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายกว่าคดีประเภทอื่น ๆ โอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์มีน้อย จึงไม่ค่อยมีแรงจูงใจในการทำงาน แตกต่างจากคดีประเภทอื่นที่มีโอกาสได้รับแรงจูงใจมากกว่า

“ด.ต.รักโทษา” เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น จำนวน 2 ชั้น แต่เป็นการได้รับการเลื่อนขั้นตามวาระไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่อย่างใด ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยเห็นความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่จะให้ความสำคัญกับคดีสะเทือนขวัญหรือคดีอุกฉกรรจ์มากกว่า ทั้งที่คดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นคดีที่มีปริมาณคดีมาก น่าเบื่อหน่าย ก่อให้เกิดปัญหาทักกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะเพิ่มเงินสวัสดิการพิเศษหรือแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยตรง

“ส.ต.ท.นพดลรา” ไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยมีความเห็นว่า การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนอยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานคดีใดคดีหนึ่งเป็นสำคัญ แต่สำหรับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างมาก เป็นผู้ที่ยืดระยะเวลาในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นคดีที่มีความน่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ แต่ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควรจึงทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ใจ และไม่มีแรงกระตุ้นให้ขยันทำงาน ซึ่งถ้ามีผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ ก็จะทำให้มีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์า” เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น จำนวน 1 ครั้ง เนื่องจากความขยันหมั่นเพียรในการทำงานจนได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ เป็นงานที่เหนื่อยกายเหนื่อยใจ แต่ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสำคัญ จึงรู้สึกท้อแท้ใจและไม่มีแรงจูงใจในการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ส.ต.ท.นพคุณา” เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น จำนวน 1 ครั้ง แต่ก็มี
 ความเห็นว่ามาจากความขยันขันแข็งในการทำงาน การจับกุมคนต่างด้าวที่มีอยู่จำนวนมากรู้สึกว่ามี
 มีวันจบสิ้น นำเปื้อนหน้า เป็นคดีที่เหนื่อยกายและเหนื่อยใจมากกว่าคดีประเภทอื่นๆ และเป็นการ
 สร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกัน แต่ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสนใจในสภาพปัญหาที่
 เกิดขึ้นและให้ความสนใจกับคดีประเภทอื่นๆ มากกว่า จึงไม่ค่อยอยากที่จะทำการจับกุมตัวคน
 ต่างด้าวเพราะรู้สึกว่าเป็นการทำงานที่เปลืองตัวมากกว่าจะได้รับผลตอบแทนและพยายามหลีกเลี่ยง
 ที่จะทำงานเกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว

“ส.ต.ท.นพเกอ้า” เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น จำนวน 2 ครั้ง แต่
 เกี่ยวข้องกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส.ต.ท.นพเกอ้า ขอมริบว่าคดีประเภทอื่นๆ มี
 แรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ มากกว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่มีปริมาณคดีมาก จึงรู้สึก
 นำเปื้อนหน้าต่อการทำงานและอยากให้ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
 เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเพิ่มเงินตอบแทนหรือค่าสวัสดิการเพื่อเป็นการ
 กระตุ้นให้ผู้ที่เกิดความรู้สึกเปื้อนหน้าในการทำงานในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีกำลัง
 ใจในการทำงานมากขึ้น

“พ.อ. สมวิทย์” ไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน สำหรับคดีผู้ลักลอบเข้า
 เมืองโดยผิดกฎหมายเป็นคดีที่มีจำนวนมากและรู้สึกว่ามีวันจบสิ้น นำเปื้อนหน้า สร้างปัญหาให้
 กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันเป็นอย่างมาก อีกทั้งไม่เคยได้รับผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ แตกต่าง
 จากคดีประเภทอื่นๆ ที่มีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้มากกว่า จึงไม่อยากจะ
 จับกุมตัวคนต่างด้าว ถ้าผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและให้การสนับสนุนให้รูป
 แบบต่างๆ ก็จะสร้างขวัญและกำลังใจให้ขยันทำงานในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากขึ้น

จากข้อมูลที่ได้พบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 3 คน คือ ส.ต.ท.รักไทยฯ
 ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ ส.ต.ท.นพเกอ้าฯ ที่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น ในระหว่างที่ปฏิบัติ
 หน้าที่อยู่ที่ สภ.อ.แม่สอด แต่ทั้ง 3 คน มีความเห็นว่าคล้ายกันว่า การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 ไม่เป็นผลโดยตรงมาจากการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่อย่างใด
 แต่ได้มาจากการทำงานที่ขยันขันแข็งและผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน
 มีความเห็นคล้ายกันว่าผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
 แต่จะให้ความสำคัญกับคดีสะเทือนขวัญหรือคดีอุกฉกรรจ์มากกว่า ผู้ที่สามารถจับกุมคนร้ายคดี
 สำคัญๆ ได้มักก็จะได้รับความดีความชอบจากผู้บังคับบัญชาหรือได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงิน
 เดือน 2 ชั้น อีกทั้งคดีประเภทอื่นๆ ก็มีโอกาสน้อยกว่าจะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ มาก
 กว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่ค่อยมีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ เนื่องจากคน

ต่างตัวเป็นคนยากจนและไม่มีญาติพี่น้องคอยช่วยเหลือ ประกอบกับคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากจนรู้สึกว่าจะไม่สามารถจับกุมได้หมดสิ้นเพราะคนต่างตัวก็จะลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเมื่อพ้นโทษก็จะกลับเข้ามาได้อีกเรื่อย ๆ การจับกุมคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่เหนื่อยกายและเหนื่อยใจ ช้าชากำใจ และน่าเบื่อหน่าย และเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกัน ทำให้ขาดขวัญกำลังใจและขาดแรงกระตุ้นในการทำงาน ซึ่งถ้าได้รับแรงจูงใจในด้านของผลประโยชน์ สวัสดิการพิเศษรูปแบบต่าง ๆ ก็จะทำให้มีกำลังใจในการทำงานในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากขึ้น

ดังนั้นสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ผลตอบแทนในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

สมมติฐานข้อที่ 6 : การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบและคำสั่งมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายจะกระทำได้อย่าง แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์และส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติที่จะต้องสนองตอบต่อนโยบายของรัฐ โดยออกเป็นระเบียบหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐ แม้ว่าการออกมติดคณะรัฐมนตรี ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายที่กำหนดไว้ได้ แต่ก็สามารถทำให้กฎหมายเกิดความยืดหยุ่นในด้านของการผ่อนผันชั่วคราวได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบและคำสั่งมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ดังต่อไปนี้

“พ.ต.ต.ชาติชายฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนเป็นพนักงานสอบสวน ลักษณะการทำงานจึงมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ มีความรู้สึกว่าจะยังล้าสมัยกับแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการอนุญาตให้คนต่างตัวเข้ามารับจ้างทำงานในประเทศไทยได้ซึ่งมักจะมีการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอตามสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง กล่าวคือ รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้แรงงานคนต่างตัวที่มีราคาถูกเข้ามารับจ้างทำงานในประเทศไทยเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ โดยมี มติรัฐมนตรีจำนวนหลายฉบับ (ตามรายละเอียดที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3) ที่อนุญาตให้คนต่างตัวเข้ามารับจ้างทำงานได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย และมีจำนวนหลายฉบับและมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป เกี่ยวกับการอนุญาตทำงานของคน

ต่างคำ พื้นที่ผ่อนผัน ระยะเวลา ประเภทของลักษณะงานที่อนุญาตให้ทำงาน ระเบียบปฏิบัติ รายละเอียดของมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงเหล่านี้มีความยุ่งยากซับซ้อนที่จะต้องทำความเข้าใจในรายละเอียด อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายอยู่เสมอทำให้ส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติโดยตรง ในด้านการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐที่ประกาศบังคับใช้ ในทางตรงกันข้ามถ้ารัฐบาลมีนโยบายผลักดันคนต่างตัวออกไปนอกประเทศ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะต้องทำการกวาดล้างจับกุมคนต่างตัว รวมทั้งคอยฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาอีกด้วยว่าจะใช้มาตรการใด จึงทำให้ พ.ต.ต.ชาติชายฯ ปรับตัวไม่ทันเพราะไม่ค่อยทราบรายละเอียดของนโยบายของรัฐบาลอย่างแน่ชัดจึงทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการทำงานและรู้สึกว่าเป็นปัญหาโดยตรงสำหรับการสอบสวน

“ร.ต.อ.ชาญชัยฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้ในตำรากฎหมายเกี่ยวกับคนต่างตัวมากนัก เนื่องจากมีกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับคนต่างตัวจำนวนมากโดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีที่มักจะมีการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายอยู่เสมอ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ จึงไม่ค่อยทราบรายละเอียดของแต่ละฉบับ ทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการทำงาน บางครั้งถ้าไม่แน่ใจว่าจะผิดกฎหมายหรือไม่ ก็จะหลีกเลี่ยงไม่ทำการจับกุม

“ร.ต.ท.เชิษฐาชาญา” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างตัวมากนัก เพราะไม่เคยทำงานในสายงานสอบสวนมาก่อน ร.ต.ท.เชิษฐาชาญา รู้สึกว่ากฎหมายหรือกฎระเบียบเกี่ยวกับคนต่างตัวมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ยุ่งยากกว่าคดีที่ผู้ต้องหาเป็นคนไทย โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับคนต่างตัวที่มักจะมีการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอ ทำให้รู้สึกสับสนเพราะไม่ค่อยทราบรายละเอียดของมติคณะรัฐมนตรีฉบับนั้นๆ ว่ามีสาระสำคัญอย่างใดบ้าง เช่น ประเภทของอาชีพที่อนุญาตให้คนต่างตัวทำงานยังไม่ชัดเจน เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายของรัฐทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติหน้าที่ตามไปด้วยเช่นกัน ซึ่งแต่ละครั้งก็เป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติ การที่อนุญาตให้คนต่างตัวเข้าเมืองมาสามารถกระทำได้ง่าย แต่การควบคุมดูแลหรือการจับกุมผลักดันนั้นเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก

“ร.ต.ต.รักษชาติฯ” ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน มีความรู้สึกว่ายังสับสนกับแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนต่างตัวทั้งในด้าน การอนุญาตให้แรงงานคนต่างตัวเข้ามารับจ้างทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย, การผ่อนผันให้แรงงานคนต่างตัวบางประเภทหรือการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย - พม่า การปิด - เปิด พรมแดนชั่วคราว การผ่อนผันให้มีการผ่านแดนชั่วคราว นโยบายเหล่านี้ยังไม่ชัดเจน การเปลี่ยนแปลงจึงทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง เพราะในส่วนของตำรวจก็ต้องออกระเบียบปฏิบัติต่างๆ จำนวนมากมารับแนวนโยบายที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ค่อยมีความมั่นใจในการทำงานโดยเฉพาะเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“พลา สมรึกษา” ขอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับคนต่างด้าว เนื่องจากไม่ค่อยมีผู้ใดชี้แนะเพียงแต่เรียนรู้จากประสบการณ์ จึงทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับคนต่างด้าว ที่ไม่ค่อยทราบว่ามีรายละเอียดอย่างไรบ้างและควรจะทำปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม

จากข้อมูลที่ได้พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน ยังรู้สึกสับสนและไม่ค่อยเข้าใจกับแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนต่างด้าว เนื่องจากมีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ประกาศใช้หลายฉบับและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 คน คือ พ.ต.ต.ชาติชายา และ ร.ต.ต.รักษาติฯ ที่เป็นพนักงานสอบสวนแต่ก็ยังไม่รู้สึกสับสนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่มักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามสถานการณ์เศรษฐกิจและการเมือง นโยบายต่างๆ ยังไม่ชัดเจน การออกมมติคณะรัฐมนตรีและมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายฉบับนั้นส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง เพราะในส่วนของตำรวจที่จะต้องออกระเบียบปฏิบัติต่างๆ จำนวนมากมารับแนวนโยบายที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดความสับสนได้ง่าย ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เหลืออีก 8 คน โดยมี ค.ต.รักโทษา และ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน และ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ร.ต.ท.เชษฐาชาญฯ ส.ต.ท.นพดลฯ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ ส.ต.ท.นพคุณฯ และพลา สมรึกษา ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายป้องกันปราบปรามและสายงานสืบสวน ขอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ เกี่ยวกับคนต่างด้าวมากนัก เนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวจำนวนหลายฉบับ รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่หลายฉบับและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และไม่ค่อยทราบในรายละเอียดของมติคณะรัฐมนตรีแต่ละฉบับว่า เช่น ประเภทของคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้เข้ามารับจ้างทำงานโดยถูกกฎหมาย, ลักษณะงานที่ได้รับอนุญาต พื้นที่ที่ได้รับอนุญาต ระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ระเบียบวิธีปฏิบัติ ฯลฯ เป็นต้น ทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการทำงานและเมื่อเกิดปัญหาที่จะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงที่จะทำการจับกุมคนต่างด้าว

ดังนั้นสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ คำสั่งมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เพราะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรู้สึกสับสนและไม่มีความมั่นใจในการทำงาน เมื่อเกิดปัญหาจะหลีกเลี่ยงการจับกุมคนต่างด้าว

สมมติฐานข้อที่ 7 : ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

“ท.ค.ต.ชาติชายฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่จำเจซ้ำซาก นำเบื่อหน่าย ง่ายต่อการถูกร้องเรียน มีปริมาณคดีมากแต่จำเป็นที่จะต้องทำเพราะเป็นหน้าที่ โดยมีความคิดเห็นว่าการจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไม่สามารถที่จะแก้ไขสภาพปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากคนต่างด้าวไม่เกรงกลัวต่อการจับกุมดำเนินคดีและบทลงโทษตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการสร้างปัญหาต่อพนักงานสอบสวนและสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ เมื่อพ้นโทษและถูกส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทยแล้วก็จะลักลอบกลับเข้ามาอีก วนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น แต่เป็นปัญหาระดับประเทศที่รัฐบาลควรจะหามาตรการแก้ไขอย่างจริงจัง ปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีแนวโน้มว่าจะกระจายไปสู่จังหวัดต่างทั่วประเทศ

“ร.ค.อ.ชาอุษัฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ นำเบื่อหน่าย เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีอยู่จำนวนมากในเขตอำเภอแม่สอด จนรู้สึกว่าจะไม่สามารถจับกุมให้หมดสิ้นได้ การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายดำเนินคดีตามกฎหมายนั้นไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ในทางตรงข้ามเป็นการก่อให้เกิดปัญหากับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเอง การควบคุมคนต่างด้าวก็กระทำได้ยากเนื่องจากนายจ้างคนไทยคอยให้การช่วยเหลือ คนต่างด้าวไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายจึงทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ การแก้ไขปัญหาก็ควรที่จะใช้มาตรการในการป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าจะเน้นการจับกุมดำเนินคดีอย่างเดียว

“ร.ค.ท.เสีียวชาอุฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ นำเบื่อหน่าย เนื่องจากจำนวนคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากจนไม่ยากที่จะทำการจับกุม อีกทั้งคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่วนใหญ่ไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุมดำเนินคดีเพราะว่าในระหว่างถูกดำเนินคดีมีอาหารเลี้ยงดู แต่ถ้าอยู่ภายนอกอาจจะไม่มีอาหารกินก็ได้ การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ติดตามมาอย่างมากมาย จึงมีความรู้สึกว่าการจับกุมคนต่างด้าวเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเองและเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ อีกทั้งบทลงโทษตามกฎหมายต่อคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็มีสัดส่วนไม่เหมาะสมเนื่อง

มาจากสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะหน่วยงานของราชทัณฑ์และตำรวจ หลังจากศาลพิพากษาลงโทษคนต่างด้าวแล้วก็จะส่งตัวออกไปออกกราชอาณาจักรโดยการข้ามแม่น้ำเมย แต่คนต่างด้าวก็จะย้อนกลับเข้ามาอีกและถูกจับกุมดำเนินคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมวนเวียนซ้ำซากไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งนายจ้างคนไทยส่วนใหญ่ก็มักจะทำให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวโดยจ้างให้ทำงานและให้ที่พักอาศัย การจับกุมคนต่างด้าวจึงมักจะถูกรอเรียนอยู่เสมอว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเลือกปฏิบัติไม่กระทำด้วยความเสมอภาค ถ้าจะจับกุมก็ควรจะทำการจับกุมทุกคนแต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่สามารถจะกระทำได้เพราะคนต่างด้าวมีย่านมากจนไม่สามารถจะทำการจับกุมได้หมด โดยมีความรู้สึกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่นแต่เป็นปัญหาระดับประเทศที่จะต้องหาทางแก้ไข

“ร.ต.ต.รักษาดิน” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ นำเบื่อหน่าย เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ และไม่อยากที่ทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่เนื่องจากเป็นพนักงานสอบสวนจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เพียงแต่ขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ ว่าถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ควรที่จะจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย เพราะเป็นการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวน และไม่สามารถแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในระดับของท้องถิ่น

“ต.ต.รักไทย” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ นำเบื่อหน่าย เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น จึงทำให้รู้สึกไม่อยากจับกุมคนต่างด้าว นอกจากคนต่างด้าวคนนั้นจะสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับตนเองหรือผู้อื่นเท่านั้น การแก้ไขปัญหาโดยการจับกุมเพียงอย่างเดียวย่อมไม่สามารถแก้ไขปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในปัจจุบันได้

“ส.ต.ท.นพดล” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ นำเบื่อหน่าย จึงไม่อยากจะทำการจับกุมตัวเนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากและส่วนใหญ่ไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุม เพราะศาลจะพิพากษาลงโทษเพียงแต่โทษจำคุกให้รอลงอาญาไว้และให้ส่งตัวออกไปออกกราชอาณาจักร จากนั้นคนต่างด้าวก็จะลักลอบกลับเข้ามาอีกวนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่วนใหญ่จะเข้ามารับจ้างทำงานกับนายจ้างคนไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะทางการเงินและมักจะรู้จักกับผู้นำระดับบัญชาโดยตรง การจับกุมคนต่างด้าวจึงมีโอกาที่จะถูกรอเรียนได้ง่ายทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ใจในการทำงาน อีกทั้งยังอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงไม่สามารถจะแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์า” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย จึงไม่อยากที่จะทำการจับกุมตัวเนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากและส่วนใหญ่ไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุมตัว การจับกุมตัวคนต่างด้าวเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันทั้งในด้าน การสิ้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์งบประมาณ สิ้นเปลืองเวลา ฯลฯ แต่คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมดำเนินคดีเมื่อพ้นโทษก็จะลักลอบกลับเข้ามาอีกไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่วนใหญ่จะเข้ามารับจ้างทำงานกับนายจ้างคนไทย การจับกุมคนต่างด้าวจึงง่ายต่อการถูกร้องเรียนจากนายจ้างคนไทยว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเลือกทำการจับกุมหรือก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ บางครั้งจากจับกุมคนต่างด้าวที่จะต้องดำเนินคดีกับนายจ้างคนไทยด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะรู้จักกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันหรือรู้จักกับผู้นักดับบัญชีหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น จึงทำให้รู้สึกท้อแท้ใจในการทำงานและไม่อยากจับกุม

“ส.ต.ท.นพคุณา” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย เนื่องจากสามารถจับกุมตัวได้ง่ายเพราะคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมาก และไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ ง่ายต่อการถูกร้องเรียน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ง่าย การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น จึงรู้สึกไม่อยากที่จะจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ส.ต.ต.นพเกล้าฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย แต่จำเป็นที่จะต้องทำ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ ก็ไม่อยากที่จะทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวและพยายามที่จะหลีกเลี่ยงเพราะเป็นงานที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย อีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ การจับกุมคนต่างด้าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ ในทางตรงข้ามเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันเอง

“พลา สมรักษ์ฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย มีปริมาณคดีมาก ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันเอง จำนวนคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็ยังคงมีจำนวนมากและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย การแก้ไขปัญหาโดยการจับกุมจึงเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุไม่ใช่ต้นเหตุ การจับกุมคนต่างด้าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจึงวนเวียนซ้ำซากไม่มีวันจบสิ้น จึงไม่อยากที่จะทำการจับกุม

จากข้อมูลที่ได้พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย ปริมาณคดีมีจำนวนมาก การจับกุมคนต่างด้าวก่อให้เกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเองและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ คนต่างด้าวไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษตามกฎหมาย การถูกจับกุมตัวดำเนินคดีทำให้คนต่างด้าวมีอาหารกิน แต่ถ้าไม่ถูกจับกุมตัวอาจจะหาอาหารกินไม่ได้ สักส่วนต่อบทลงโทษตามกฎหมายไม่มีความเหมาะสมทำให้คนต่างด้าวไม่เกรงกลัวต่อการกระทำผิด เมื่อคนต่างด้าวพ้นโทษและถูกส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรโดยข้ามแม่น้ำเมยออกไปแล้วก็จะลักลอบกลับเข้ามาอีกอย่างง่ายดาย และก็จะถูกจับกุมตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีก วนเวียนไม่มีวันจบสิ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้ง 10 คน มีความรู้สึกที่ไม่อยากที่จะจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเฉพาะ ส.ต.ท.นพดลลา ส.ต.ท.นพสิทธิ์า ส.ต.ท.นพคุณา และ พลา สมรรักษา ที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสายงานป้องกันปราบปรามและสายงานสืบสวน จะมีความรู้สึกท้อแท้ใจมากกว่าคนอื่น ๆ เนื่องจากการจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามาจับจ้างทำงานกับนายจ้างคนไทย มีโอกาสที่จะถูกร้องเรียนได้ง่าย เพราะการจับกุมคนต่างด้าวทำให้นายจ้างคนไทยได้รับความเสียหายโดยตรง โดยนายจ้างคนไทยมักจะกล่าวหาว่าเลือกปฏิบัติในการจับกุมและเป็นการทำลายระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นผู้มีฐานะทางการเงินและมักจะรู้จักกับผู้นั่งดับบัญชี ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมได้ อีกทั้งการจับกุมคนต่างด้าวอาจจะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แตกต่างกันออกไปนี้ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละคนเลือกใช้ดุลยพินิจในการจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแตกต่างกันออกไป ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีความสัมพันธ์กับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ดังนั้นสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจรู้สึกว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก่อให้เกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันเป็นอย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อมจึงเลือกที่จะทำการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นบางกรณีไป

สมมติฐานข้อที่ 8 : ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

“ท.ต.ค.ชาติชาย” ทศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่า รู้สึกเฉย ๆ กับคนต่างด้าว ไม่รู้สึกโกรธแค้นที่ชาวพม่าเคยเป็นศัตรูกับคนไทยมาก่อน ไม่รู้สึกว่าเป็นคนโง่หรือเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย ทุกคนมีความเป็นมนุษย์และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ปัญหาความยากจนและความโหดร้ายจากภัยสงครามในประเทศพม่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันให้ชาวพม่าลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ก็ไม่อยากที่จะเกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวสกปรกมีกลิ่นเหม็นและเกรงว่าจะติดเชื้อโรคระบาดที่คนต่างด้าวเป็นพาหะนำติดตัวมาด้วย และไม่ชอบให้คนต่างด้าวจำนวนมากเข้ามาั่วสุมพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเพราะเป็นการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาการก่ออาชญากรรม โดยจะเลือกจับกุมเฉพาะพวกที่ชอบมั่วสุมหรือมีพฤติกรรมที่สร้างความเดือดร้อนเท่านั้น แต่จะหลีกเลี่ยงทำการจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างทำงานโดยสุจริต โดยเฉพาะพวกผู้หญิง เด็กและคนชรา จะทำการจับกุมถ้าจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ไม่อยากทำการจับกุมก็คือ ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของพนักงานสอบสวนและเป็นการสร้างงานให้กับตนเอง

“ร.ต.อ.ชาญชัย” มีทศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่า รู้สึกรังเกียจคนต่างด้าวที่แต่งกายสกปรกส่งกลิ่นเหม็นเกรงว่าจะเป็นพาหะแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงมาสู่ตนเอง รู้สึกว่าคนต่างด้าวสัญชาติพม่าเป็นคนโง่ ยากจน น่าสงสาร เป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย สาเหตุที่ลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็เพื่อต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าอยู่ในประเทศพม่าที่มีสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่ดี แต่นับวันปริมาณคนต่างด้าวสัญชาติพม่าที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งปัญหาการก่ออาชญากรรมร้ายแรง เช่น ข้าราชการนายจ้าง ปลีนทรัพย์ เป็นต้น ทำให้มีความรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าวเพิ่มมากขึ้นและไม่อยากที่จะเกี่ยวข้องกับส่วนการจับกุมคนต่างด้าวที่จะอยู่ในดุลยพินิจของตนเองว่าจะทำการจับกุมหรือไม่ โดยพวกผู้หญิง เด็ก และคนชรา จะหลีกเลี่ยงทำการจับกุม โดยเฉพาะที่พักอาศัยอยู่กับเป็นครอบครัวการจับกุมจำเป็นที่จะต้องทำการจับกุมทุกคนจึงรู้สึกสงสาร แต่ถ้าเป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะทำการจับกุมเพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรม

“ร.ต.ท.เชษฐาญา” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่า รู้สึกเป็นชนชั้นต่ำกว่าคนไทย ไม่มีความรู้ แต่งกายสกปรก มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจนแล้วแค้นจากประเทศพม่าจึงเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้ลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่ออยากมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การที่มีคนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดอาชญากรรมสูง การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะเลือกจับกุมเฉพาะคนต่างด้าวที่ก่อความเดือดร้อนและก่ออาชญากรรมเท่านั้น ส่วนพวกที่เข้ามารับจ้างทำงานเพียงอย่างเดียวโดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก จะหลีกเลี่ยงที่จะทำการจับกุมเนื่องจากรู้สึกสงสาร

“ร.ต.ต.รักษาศิลา” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีความรู้สึกที่คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย เป็นพวกที่ไม่มีการศึกษา รู้สึกรังเกียจไม่อยากเข้าใกล้หรือคบหาสมาคมด้วยเนื่องจากคนต่างด้าวแต่งกายสกปรกส่งกลิ่นเหม็นเกรงว่าจะเป็นพาหะในการแพร่ระบาดของเชื้อโรคติดต่อ สาเหตุที่คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายก็เนื่องมาจากปัญหาการทำสงครามของรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยทำให้ประชาชนชาวพม่าได้รับความเดือดร้อน มีสภาพความเป็นอยู่ยากจนแล้วแค้นจึงเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

“ต.ต.รักไทย” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีความรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าวชาวพม่า ซึ่งเคยเป็นศัตรูคู่อาภิวที่เคยทำสงครามกับคนไทยมาก่อน รู้สึกว่าคนต่างด้าวชาวพม่าเป็นคนโง่ ช่างจน แต่งกายสกปรกจึงรู้สึกรังเกียจไม่อยากเข้าใกล้เกรงว่าจะติดเชื้อโรคติดต่อ และมีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมได้ง่าย เมื่อพบเห็นคนต่างด้าวอยู่ใกล้ๆ บ้านก็จะขับไล่ไปไกลๆ เกรงว่าจะมาคุกคามเขาเพื่อขโมยทรัพย์สินภายในบ้าน

“ส.ต.ท.นพดล” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยไม่รู้สึกรังเกียจคนต่างด้าวชาวพม่าเนื่องจากเคยเห็นและรู้จักมาตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็ก ๆ ปัจจุบันนี้คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย ปัญหาอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดี อีกทั้งยังเป็นพาหะของเชื้อโรคติดต่อ จึงเริ่มที่จะรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าว การจับกุมคนต่างด้าวก็จะเลือกทำการจับกุมแต่เฉพาะบางคนที่มีความผิดเพื่อเข้ามาเพื่อประกอบอาชญากรรมและสร้างปัญหาความเดือดร้อนสร้างปัญหาเท่านั้น ส่วนพวกที่มีวัตถุประสงค์เข้ามารับจ้างทำงานจริงก็จะหลีกเลี่ยงที่จะจับกุม เนื่องจากคนต่างด้าวมีจำนวนมากจึงรู้สึกว่าไม่สามารถจะทำการจับกุมได้ทุกคน

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีความรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าวชาวพม่า เนื่องจากแต่งกายสกปรกและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม

ในด้านต่าง ๆ ปัจจุบันนี้จำนวนคนต่างด้าวมีจำนวนมากจนรู้สึกว่าจะจับกุมผลักดันให้ออกไปนอกราชอาณาจักรได้ จึงมีความรู้สึกต่างกันจึงต่างอยู่ไม่ข้องเกี่ยวกับกัน แต่ถ้าคนต่างด้าวสร้างปัญหาที่จะทำการจับกุมตัวทันที แต่ด้านบางรายถ้าสามารถพูดคุยสื่อสารกันเข้าใจส่วนใหญ่จะเกิดความสงสารและหลีกเลี่ยงที่จะทำการจับกุม

“ส.ต.ท.นพคุณา” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพักอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามบ้านเช่าทั่วไปหรือตามสถานที่สาธารณะ เมื่อพบเห็นแล้วรู้สึกน่ากลัวและไม่อยากเข้าใจยุ่งเกี่ยวกับที่เป็นตำรวจ ประกอบกับการแต่งกายที่สกปรกส่งกลิ่นเหม็นก็ไม่กล้าเข้าไปใกล้เกรงว่าจะเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคติดต่อมาสู่ตนเอง การจับกุมคนต่างด้าวก็จะใช้ดุลยพินิจของตนเองว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

“ส.ต.ต.นพเกล้าฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีความรู้สึกว่าคนต่างด้าวชาวพม่าเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย หลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปใกล้เนื่องจากคนต่างด้าวแต่งกายสกปรกส่งกลิ่นเหม็นเกรงว่าจะแพร่ระบาดของเชื้อโรคมาสู่ตนเอง ในการจับกุมคนต่างด้าวถ้าพูดคุยกันเข้าใจก็จะรู้สึกสวายเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกันเข้าใจก็จะเกิดอารมณ์โมโหและไม่อยากช่วยเหลือ

“พลฯ สมวิทย์ฯ” มีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยไม่มีความรู้สึกโกรธแค้นคนต่างด้าวชาวพม่า แต่ไม่ชอบให้คนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทย จำนวนมากเพราะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ มากมาย ทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เนื่องจากลักษณะท่าทางและการแต่งกายที่สกปรกทำให้รู้สึกรังเกียจที่จะเข้าไปใกล้ ส่วนการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็อยู่ในดุลยพินิจของตนเอง บางรายที่มีสภาพความยากจนน่าสงสารก็ไม่อยากจับกุม โดยเฉพาะผู้หญิง เด็กและคนชรา เกรงว่าจะเป็นการซ้ำเติมคนที่กำลังประสบกับความทุกข์อยู่แล้ว

จากข้อมูลที่ได้พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 3 คน คือ พ.ต.ต.ชาติชายฯ และ ส.ต.ท.นพดลฯ และ พลฯ สมวิทย์ฯ ยังมีทัศนคติที่ดีต่อคนต่างด้าวอยู่บางประการคือ ไม่รู้สึกว่าคนต่างด้าวเป็นคนโง่หรือเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย รู้สึกเฉย ๆ ไม่รังเกียจ หรือโกรธแค้นที่คนพม่าเคยเป็นศัตรูคู่อาภิวที่เคยทำสงครามกับคนไทยมาก่อน แต่ก็ยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนต่างด้าวบางประการคือ รู้สึกไม่ชอบที่คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองมาพักอาศัยชั่วคราวอยู่กันเป็นจำนวนมากจนเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางสังคมหรือก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม คนต่างด้าวแต่งกายสกปรกมีกลิ่นเหม็นและอาจเป็นพาหะในการแพร่เชื้อโรคติดต่อร้ายแรง จึงไม่อยากเข้าไปใกล้หรือเกี่ยวข้องกับด้วย โดยจะหลีกเลี่ยงที่จะทำการตรวจสอบจับกุม ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก จำนวน 7 คน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ

คนต่างด้าวคือ มีความรู้สึกที่คนต่างด้าวเป็นพวกที่โง่และเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย รู้สึกรังเกียจ แดงกายสกปรกมีกลิ่นเหม็นและเป็นพาหนะในการแพร่เชื้อโรคติดต่อร้ายแรง จึงไม่อยากจะเข้าไป ใกล้ และรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพักอาศัยชั่วคราวเป็นกลุ่ม ๆ ตามบ้านเช่าหรือสถานที่สาธารณะ เป็นภาพพจน์ที่ไม่ดี และเป็นสาเหตุของปัญหาทางสังคมและ อาชญากรรมประเภทต่าง ๆ แต่ก็มีทัศนคติที่ดีต่อคนต่างด้าวคือ รู้สึกสงสารผู้หญิง เด็กและคนชรา โดยจะหลีกเลี่ยงทำการจับกุม โดยเฉพาะพวกที่สามารถพูดคุยสื่อสารกันเข้าใจก็จะรู้สึกสงสารมากกว่าจะโกรธแค้น ส่วนพวกผู้ชายมีโอกาสที่จะถูกจับกุมได้มากกว่าเพราะรู้สึกว่าเป็นอันตรายและเป็น ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากกว่า

สาเหตุที่ทำให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น พ.ต.ต.ชาติชายา ร.ต.อ.ชาญชัย ร.ต.ท.เชียวชาญ ร.ต.ต.รักชาติ มีความคิดว่ามาจากปัจจัยผลักดันจากประเทศ พม่าอันมีสาเหตุมาจากระบบการปกครอง ปัญหาการทำสงครามระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย ปัญหาความยากจนแล้งแค้นและความโหดร้ายทารุณที่ประชาชนได้รับ จึงอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากข้อมูลที่ได้พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างจะมีทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ แตกต่างกันไป โดยมีทั้งทัศนคติในค่านบวกและในด้านลบต่อคนต่างด้าว และจะเลือกจับกุมคนต่าง ด้าวเป็นราย ๆ ไป แล้วแต่ดุลยพินิจของแต่ละคน แต่ทุกคนก็จะมีความเห็นในการเลือกจับกุมคน ต่างด้าวที่คล้าย ๆ กันว่า จะหลีกเลี่ยงการจับกุมคนต่างด้าวที่เป็นผู้หญิง เด็กและคนชรา ส่วนผู้ชาย นั้นมักจะทำการจับกุมตัวเนื่องจากเกรงว่าจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาภายหลัง

ดังนั้นสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ แดกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้า เมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เพราะแต่ละคนจะมีทัศนคติและเห็นผลที่ แดกต่างกันในการเลือกจับกุมคนต่างด้าว ถึงแม้ว่าจะมีทัศนคติบางประการที่คล้ายกันแต่ก็จะเลือก ทำการจับกุมเป็นราย ๆ ไป ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละคน ไม่ได้ทำการจับกุมทุกกรณี

สมมติฐานข้อที่ 9 : ภูมิภาคมีผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า ภูมิภาคมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ดังต่อไปนี้

“พ.ต.ต.ชาติชายา” มีความเห็นว่าภูมิภาคเป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประการ หนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากเขตติดต่อระหว่างประเทศ ไทย-พม่า บริเวณ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้น

แบ่งเขตแดน การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน ปัญหาที่พบก็คือเมื่อทำการส่งตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษออกไปนอกราชอาณาจักรโดยการข้ามแม่น้ำเมยไปยังฝั่งพม่าแล้ว คนต่างด้าวก็ย้อนกลับเข้ามาใหม่ได้อีกและก็จะถูกจับกุมตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีกไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงที่เคยอยู่อาศัยบริเวณตามแนวชายแดนไทย - พม่า ทำให้ชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงอพยพลี้ภัยสงครามเข้าอยู่ในเขตประเทศไทยจำนวนมากและไม่สามารถจะผลักดันกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ เนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงหรือชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน รัฐบาลพม่าจึงถือว่าชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เป็นพวกกบฏไม่ต้องการให้กลับไปอยู่ในพม่าอีกแต่อย่างใด

“ร.ต.อ.ชาญชัย” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ภูเขา มีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทย - พม่า ปัจจุบันแม่น้ำเมยมีสภาพตื้นเขินทำให้การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน การจับกุมคนต่างด้าวและส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรก็ไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเพราะคนต่างด้าวก็จะลักลอบกลับเข้ามาได้อีก ถ้าสามารถสร้างรั้วกันเขตแดนหรือหามาตรการป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองได้ก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ถาวร

“ร.ต.ท.เชิษฐาญา” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศตามแนวชายแดนไทยที่ติดต่อกับพม่าเป็นระยะทาง 2,378 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขาและแม่น้ำ โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งเขตแดนตามธรรมชาติ ในช่วงฤดูแล้งแม่น้ำเมยมีสภาพตื้นเขิน การข้ามฝั่งไป-มาจึงกระทำได้ง่าย การป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงกระทำได้ยาก คนต่างด้าวที่พ้นโทษและถูกส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรโดยข้ามแม่น้ำเมยก็จะกลับย้อนกลับเข้ามาโดยไม่เกรงกลัวว่าจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการจับกุมตัว อีกทั้งรัฐบาลพม่าก็ไม่ได้สนใจที่จะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ยังคงปล่อยให้มีการอพยพและการลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยไม่คิดที่จะป้องกันแต่อย่างใด

“ร.ต.ต.รักษาดิ” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ภูเขา การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงกระทำได้ง่าย ประกอบกับปัญหาการสู้รบตามแนวชายแดนระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยทำให้ชนกลุ่มน้อยหลบหนีภัยสงครามเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยและไม่อยากที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่า เพราะรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชนกลุ่มน้อยพวกนี้เป็นคนสัญชาติพม่าและถือว่าเป็นพวกกบฏ

“ค.ต.รักไทยฯ” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะภูมิประเทศเป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ไม่มีรั้วกั้นอาณาเขตที่แน่นอน ปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตแดนระหว่างไทย - พม่า ทุกวันนี้ก็ยังไม่เป็นที่ยุติที่แน่นอน จากสภาพแวดล้อมที่ยังเป็นธรรมชาติดั่งกล่าว ข่อมเอื้ออำนวยประโยชน์ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ง่ายและการป้องกันก็กระทำได้ยาก ประกอบกับปัญหาการสู้รบ ความยากจน การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าและไม่ยากที่กลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าอีก เนื่องจากประเทศไทยมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่า ข่อมเป็นที่ดึงดูดให้คนต่างด้าวจำนวนมากลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

“ส.ต.ท.นพดลฯ” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีสภาพเป็นป่าไม้ ภูเขา มีแม่น้ำเมฆเป็นเส้นแบ่งเขตแดน การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายสามารถกระทำได้อย่างปลอดภัย การป้องกันกระทำได้ยาก เนื่องจากไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารเพียงพอที่จะตรึงกำลังได้ตลอดแนวชายแดนอีก ทั้งยังอาจก่อให้เกิดปัญหาการปะทะกันระหว่างทหารทั้งสองฝ่าย ประกอบกับคนต่างด้าวจำนวนมากอพยพลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยไม่เกรงกลัวกองกำลังฝ่ายไทย ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงมีความเกี่ยวพันกับปัญหาการอพยพลี้ภัยสงคราม ซึ่งเป็นปัญหาระดับประเทศ

“ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศเป็นป่าไม้ ภูเขา ไม่มีรั้วกั้นอาณาเขตที่แน่นอน การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงสามารถกระทำได้ง่าย และยากต่อการป้องกัน การจับกุมคนต่างด้าวเป็นคดีตามกฎหมายและส่งออกนอกราชอาณาจักรแต่คนต่างด้าวพวกนี้ก็จะย้อนกลับเข้ามาอีกไม่มีที่สิ้นสุด

“ส.ต.ท.นพคุณฯ” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศป่าไม้ ภูเขา มีแม่น้ำเมฆเป็นเส้นแบ่งเขตแดน การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน การแก้ไขปัญหาโดยการจับกุมและส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไม่มีประโยชน์เพราะคนต่างด้าวก็จะกลับเข้ามาอีกเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด การแก้ไขปัญหาคควรที่จะให้มาตรการป้องกันมากกว่าการจับกุม

“ส.ต.ต.นพเกตุฯ” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศเป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ

การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน ประกอบกับรัฐบาลก็ ไม่สนใจที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังมีส่วนผลักดันให้คนต่างด้าวชาวพม่าลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายด้วย เนื่องจากรัฐบาลพม่าทำสงครามสู้รบกับชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยง ทำให้ ประชาชนได้รับความเดือนร้อน ยากจน จึงต้องลักลอบเดินทางเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยผิด กฎหมายเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

“พอลา สมรึกษา” มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคประการหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ง่ายต่อการ ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การจับกุมคนต่างด้าวและผลักดันออกไปนอกราชอาณาจักร สามารถกระทำได้ แต่ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงงบประมาณในด้านต่าง ๆ แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ คนต่างด้าวก็ยังลักลอบกลับเข้ามาอยู่เช่นเดิมและถูกจับกุมดำเนินคดีเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมวนเวียนซ้ำซากไม่มีที่สิ้นสุดการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดจะควรที่จะป้องกันไม่ให้คน ต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองได้อีก

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 คน พบว่าทั้งหมดมีความ คิดเหมือนกันว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศตามแนวชายแดนไทยติดต่อกับประเทศพม่ามีระยะทางยาวถึง 2,378 กิโลเมตรส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา มีแม่น้ำเมยที่ต้นเอนเป็นเส้นแบ่งเขตแดน การป้องกัน การลักลอบเข้าเมืองกระทำได้ยากเพราะไม่มีกำลังเพียงพอ แต่การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สามารถกระทำได้ง่าย

เมื่อคนต่างด้าวพันโทษก็จะส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรโดยให้ข้ามแม่น้ำเมย กลับไปฝั่งประเทศพม่า แต่คนต่างด้าวก็จะข้ามแม่น้ำเมยย้อนกลับเข้ามาอีกและก็จะถูกจับกุมตัวเข้า สู่กระบวนการยุติธรรมอีกวนเวียนซ้ำซากไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในด้าน ต่าง ๆ สร้างภาระให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มปริมาณคดี โดยใช่เหตุ การแก้ไขปัญหาก็ควรใช้มาตรการป้องกันมากกว่าการจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย

ประกอบกับปัญหาการสู้รบทำสงครามของรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยที่อยู่ตามแนว ชายแดนไทย-พม่า ทำให้ประชาชนได้รับความเดือนร้อน ถูกทารุณกรรม มีความยากจนแล้งแค้น จึงเป็นปัจจัยให้ประชาชนพม่าลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย รวมทั้งพวกชนกลุ่มน้อยที่อพยพ ลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยจำนวนมากเพื่อต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จำนวน คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงมีจำนวนมากจนไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ในระดับ ท้องถิ่น และรัฐบาลพม่าก็ไม่ได้สนใจที่จะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังมีส่วนผลักดันให้คน ต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอีกด้วย เนื่องจากไม่ต้องการให้ชนกลุ่มน้อยที่ต้องการแบ่ง แยกดินแดนกลับไปสู้รบกับรัฐบาลพม่าอีก ซึ่งรัฐบาลพม่าถือว่าพวกนี้เป็นพวกกบฏและไม่ต้องการ รับกลับประเทศพม่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น

ดังนั้นสมมติฐานข้อที่ ๑ ที่ว่า ภูมิประเทศมีผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะเขตติดต่อชายแดนไทย - พม่า ที่อำเภอแม่สอดมีสภาพเป็นป่าไม้ ภูเขา โดยมีแม่น้ำเมยที่มีสภาพดินเหนียวเป็นเส้นแบ่งเขตแดน จึงทำให้ฝ่ายการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและยากต่อการป้องกัน รวมทั้งประเทศพม่ายังมีปัญหาการสู้รบทำสงครามกับชนกลุ่มน้อยจึงเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้มีการอพยพลี้ภัยสงครามและเกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวนมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย